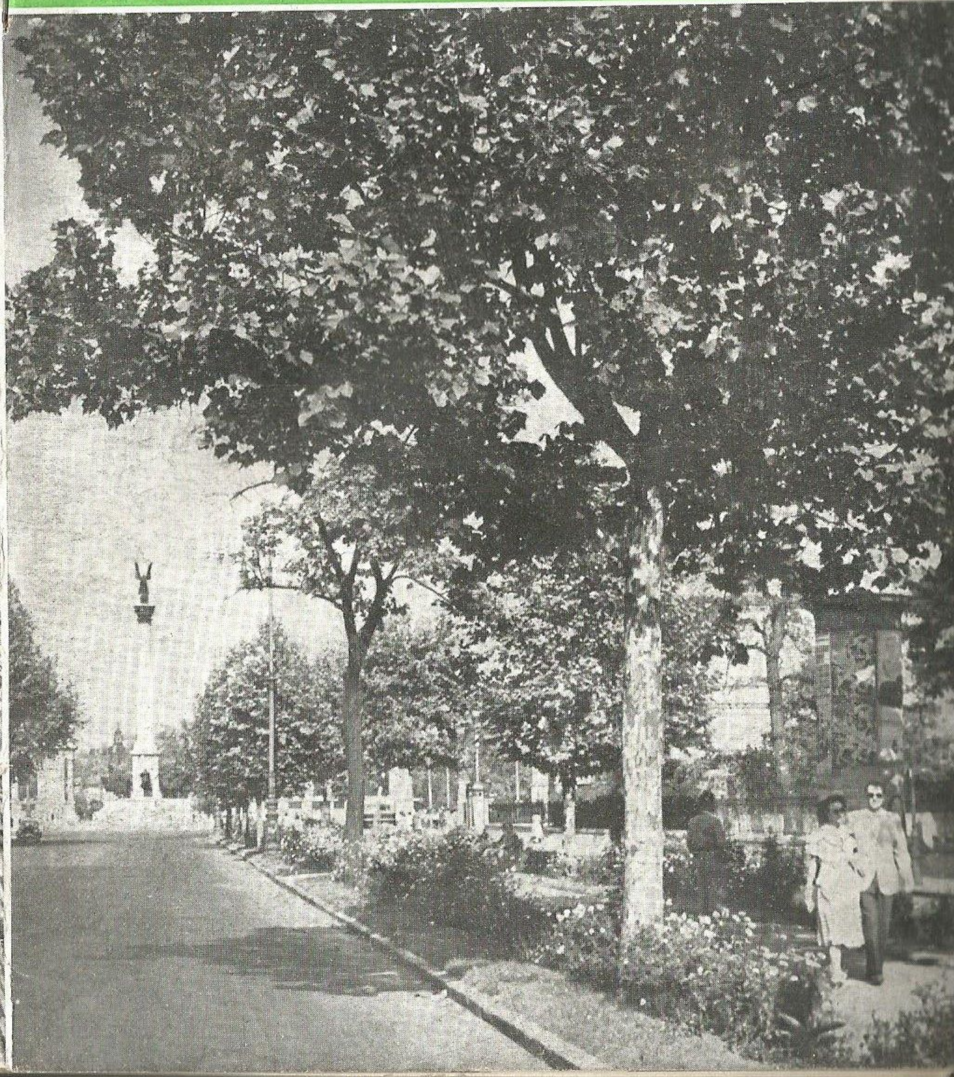
SU

SUOMI-UNKARI

N:o 3—4 Hinta 30:— 1955

SUOMI-UNKARI

SUOMI—UNKARI SEURA r.y:n ÄÄNENKANNATTAJA

Julkaisija: **SUOMI—UNKARI SEURA r.y.**

Toimitusneuvosto: Suomi—Unkari Seuran johtokunta

Päätoimittaja: **Olavi Metsistö**

Maalis—huhtikuu 1955

SISÄLTÖ:

Lehti ilmestyy 12 kertaa vuodessa
Toimituksen ja konttorin osoite: **Helsinki, Pohjoisranta 4. A. 14.**

TILAUSHINNAT:

Vuosikerta 300 markkaa, irtonumerohinta 30 markkaa.
Tilauksia vastaanottavat kaikki postitoimipaikat ja Rautatiekirjakauppa.

Painettu Helsingissä 1955, Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön Kirjapainossa

I kansisivu: Eräs Budapestin puistokatu.

II kansikuva: ylhäällä kuva Budapestin Lajos Kossuth-torin puistosta; alhaalla pioneerit hoivaavat Csillebércin suurleirin kesyjä eläimiä.

III kansikuva: Unkarin valtion kansanyhtye esittämässä "Nauhatanssia".

IV kansikuva: Elonkorjuu.

10 vuotta Unkarin vapautumisesta

Unkarin kansa juhlii huhtikuun 4. päivänä riippumattomuutensa ja vapautensa kymmenettä vuosipäivää. Kuukausia kestäneiden sankarillisten taistelujen tuloksena Neuvostoarmeija huhtikuun 4. päivänä 1945 lopullisesti karkoitti Unkarin alueelta sen vuosisataisen vihollisen, saksalaiset sortajat. Tämän voiton tuloksena Unkarin kansa saavutti vapauden, jonka puolesta Rákóczin kurutsit 1700-luvulla, vuosien 1848—49 vapaustaistelijat ja vuoden 1919 Unkarin neuvostovallan sotilaat olivat vuodattaneet vertaan. Koko Unkarin kansa pitää suurimpana aarteenaan vapauttaan ja isänmaansa riippumattomuutta.

Kun Budapestissä vielä taisteltiin, niin jo joulukuussa 1944 kokoontui Debrecenissä väliaikainen kansalliskokous ja muodostettiin väliaikainen kansallinen hallitus, joka ensimmäisessä julkilausumassaan totesi, ettei maa Mohácsin taistelun jälkeen 1500-luvun alussa ollut joutunut sellaiseen alennustilaan kuin nyt, ja että tärkein tehtävä on maan jälleenrakentaminen. Tehtävä oli erittäin vaikea, sillä saksalaiset natsijoukot ja heidän unkarilaiset rikoskumppaninsa ryöstivät ja hävittivät koko maan, ja jäljelle jäi vain ryöstettyjä tehtaita, talojen raunioita sekä nälkäisiä ihmisiä. Neuvostojoukot antoivat ravintoa nälkäänäkeville ihmisille, ja täten pelastivat kymmeniä ja satojatuhansia ihmisiä nälkäkuolemasta. Neuvostohallitus avusti Unkarin kansaa antaen sille viljaa ja lihaa, polttoainetta tehtaiden käyntiin saattamiseksi sekä kylvösiementä ensimmäisen kevään toukotöihin, ja niin saattoi jälleen alkaa elämä, uusi vapaa ja riippumaton elämä. Täten huhtikuun 4. päivästä tuli Unkarin kansan vapautumisen ja kansallisen uudelleensyntymisen päivä, Unkarin kansan suurin kansallinen juhlapäivä.

Kymmenen vuotta sitten Unkarin kansa aloitti maansa jälleenrakentamisen nimittäen sitä uudeksi maahantuloksi. Riippumattomaksi rintamaksi yhtyneiden isänmaallisten voimien tehtävänä oli johtaa maa pois alennustilasta ja muuttaa kukoistavaksi tämä entinen kolmen miljoonan kerjäläisen maa. Unkarin kansa ratkaisi kunniakkaasti tämän yli-inhimillisiä ponnistuksia vaatineen tehtävän. Tehtaat ja koulut, kulttuurilaitokset ja asuintalot, kaikki sillat, rautatiet ja muut liikennevälineet olivat raunioina. Saksalaiset fasistit olivat ryöstäneet kaikki varastot ja kuljettaneet karjan pois, mutta vapauttarakastava Unkarin kansa jälleenrakensi maansa, ja on kymmenen vuoden kuluessa saavuttanut suuria voittoja kulttuurin kehittämisessä ja työtätekevien hyvinvoinnin lisäämisessä. Näihin menestyksiin on huomattavasti myötävaikuttanut ystävämaiden, ennenkaikkea Neuvostoliiton alituinen ja epäitsekäs tuki. Näin lyhyen ajan kuluessa ei olisi voitu kunnostaa tuhottuja tehtaita ja kaivoksia, rakentaa uusia, uusia vanhojen tehtaiden koneistoja ja lisätä niiden kapasiteettia ilman Neuvostoliiton asiantuntijoiden apua ja ilman, että olisi laajalti sovellettu neuvostotieteen saavutuksia.

Maan teollistaminen aloitettiin kolmivuotisella jälleenrakennussuunnitelmalla ja se jatkui menestyksellisesti äskettäin päättyneen viisivuotissuunnitelman aikana. Unkarin teollisuustuotanto on nykyään sodanedelliseen verraten jo yli kolme ja puolikertainen. Etenkin raskas teollisuus, koneiden tuotanto, on lisääntynyt. Tehtaat tuottavat joukoittain traktoreita, leikkuupuimureita, hiilikombaineja sekä erilaisia kuljetus- ja työkalukoneita. Sähköenergian tuotanto on huomattavasti lisääntynyt ja lisääntyy edelleenkin. Nykyään ei koko maassa ole enään sellaista aluetta, jossa maata ei muokattaisi traktorien ja muiden

maatalouskoneiden avulla, ja valtio luovuttaa nämä koneet työtätekevien talonpoikien käyttöön edullisin ehdoin.

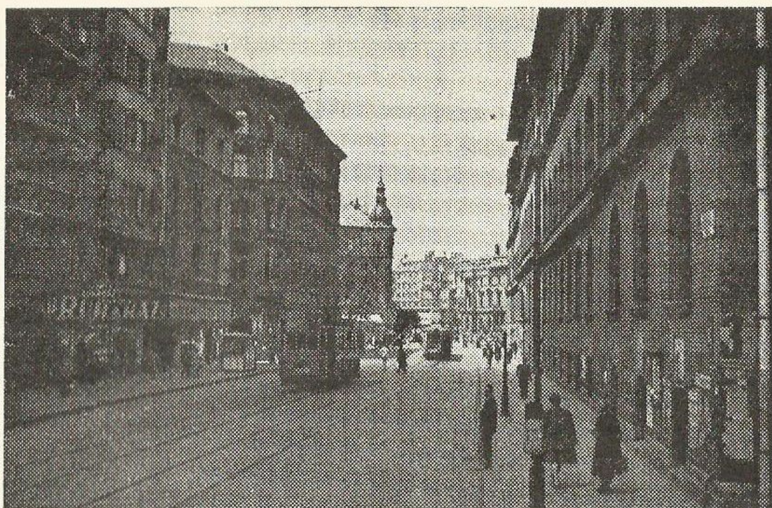
Kuluneiden vuosien aikana Unkarin kansa on kunnostautunut sellaisissa rakennustöissä kuin Sztálinváros, Inota, Komló, Tiszalök jne. Uusien asuintalojen, koulujen, kulttuuri- ja sosiaalisten laitosten suuri määrä on todisteena maan kehityksestä ja kukoistuksesta.

Maassa on tapahtunut todellinen kulttuurivallankumous. Yliopistot ja korkeakoulut ovat avoinna työläisten, talonpoikaiston ja sivistyneistön lapsille. Yliopistojen opiskelijoiden luku on sodanedelliseen verraten viisinkertaistunut. Unkarissa on luotu kokonainen verkosto kansan etuja palvelevia tieteellisiä laitoksia. Koulu, taide ja kirjallisuus palvelevat uuden ihmisen kasvattamista. Vapautuneessa maassa kehitys antaa vapaat mahdollisuudet tieteelliselle tutkimustyölle, jota valtio kaikin keinoin tukee. Kuluneen kymmenen vuoden aikana on kasvanut kokonainen uusi nuori kirjailijapolvi, jonka monet teokset ovat saavuttaneet menestystä ulkomaillakin. Myös näyttämö- ja filmitaide ovat kehittyneet suuresti.

Hallitus on monin huomattavin toimenpitein kehittänyt maataloutta antaen työtätekevälle talonpoikaistolle siitoseläimiä, jalostettua kylvösiementä, keinolannoitteita ja maatalouskoneita, jotka edistävät maataloustuotannon kasvua ja pienentävät sen tuotantokustannuksia. Tämän ansiosta talonpoikaiston elintaso on huomattavasti noussut. Uudet maaseututeatterit, elokuvateatterit, kult-

Budapestin Népszinház-katu 10 vuotta sitten.

Népszinház-katu nykyisin.

tuuritalot, kirjastot, koulut ja lastentarhat, terveystalot ja sairaalat turvaavat Unkarin talonpoikaiston kulttuurikehityksen ja parantavat alituisesti sen sosiaalista asemaa.

Kuluneina vuosina Unkarin hallitus on lukuisin toimenpitein parantanut kaupunkien ja maaseudun työtätekevien aineellista asemaa. Korottamalla palkkoja, alentamalla hintoja ja myöntämällä maataloudelle vero- ym. helpotuksia vuoden 1953 jälkipuoliskolla annettiin väestölle yli 4 miljardia forinttia. Vuonna 1954 uudet palkankorotukset, lihan ja rasvan hintojen alentaminen, eläkkeiden korottaminen ja koko joukko muita toimenpiteitä merkitsivät työtätekevälle väestölle yli 8 miljardia forinttia. Tämä osoittaa, että Unkarin kansan elämä vapaassa, riippumattomassa kotimaassaan paranee jatkuvasti, että se päivä päivältä tulee yhä kauniimmaksi, onnellisemmaksi ja iloisemmaksi. Unkarin kansa ponnistaa voimansa edelleenkin tämän elämän tekemiseksi vielä kauniimmaksi ja iloisemmaksi.

Unkarin kansa on saanut kokea sodan aiheuttamat suunnattomat hävitykset, ja se tietää, että jos sodanlietsojien onnistuu sytyttää uusi sota, se olisi vielä paljon kauheampi ja tuhoisampi kuin toinen maailmansota. Se tietää myös, että nykyisellä atomikaudella ei yksikään maa voisi välttää sodan tuhoja. Se tietää myös, että sen rakennustyön edellytyksenä on atomi- ja muiden joukkotuhoaseiden kielto, niiden hävittäminen ja pysyvän rauhan turvaaminen. Sen vuoksi Unkarin kansa osallistuu Neuvostoliiton johdolla kaikin voimin taisteluun rauhan säilyttämiseksi. Tämä taistelu tuleekin olemaan menestyksellinen, sillä kansat eivät halua sotaa, ja jos kansat pitävät yhtä, voidaan pysyvä rauha saavuttaa. Unkarin kansa on valmis tekemään tämän asian puolesta tarpeellisia uhrauksia ja edelleenkin osallistumaan rauhan puolustamiseen.

SYNTYIVÄT SODAN AIKANA

— mutta haluavat elää rauhassa

Budapestin Zugligetin mäkien rinteillä on eräs mielenkiintoinen, linnalta näyttävä rakennus. Tästä rakennuksesta keisari Ferdinand V vuonna 1837 antoi viedä kolmeksi vuodeksi vankilaan Lajos Kossuthin. Paljon myöhemmin talo joutui rikkaan oluttehtailija Haggenmacherin omistukseen. Nykyään se on lastenkoti, joka on omistettu Kossuthin nimelle.

"SODAN LAPSET . . ."

Kossuth-lastenkodin laajassa puistossa on elämää, se on täynnä leikkiviä lapsia, joita on ehkä viitisenkymmentä. Heidän värikkäät pukunsa kirjavoittavat talvisen puiston harmautta.

— Kasvattimme ovat yhdeksän tai kymmenen vuoden ikäisiä — laitoksen johtaja György Kutassy sanoo. — Sota on haitannut pitkän aikaa heidän kehitystään, sillä heissä esiintyy hyvin paljon sairautta, verenvähyyttä ja neurasteniaa.

"Sodan lasten" syntymistä muistelee rouva Kelecsényi, Váci útin autokorjaamon virkailija.

— Horthyn julistuksen päivänä, lokakuun 15. 1944 minut vietiin synnytyslaitokselle. Budapest oli kuin ampiaispesä, johon oli sohaistu seipäällä. Sotatapahtumat ja huhut tekivät oloni entistä kurjemmaksi. Mieheni oli sodassa. Kiristynyt ja levoton ympäristö vaikutti painostavasti minuun. Illalla sain sairaalassa itkukouristuksen, ja seuraavana päivänä synnytin kirurgin avulla poikani, joka nyt on Kossuth-lastenkodissa. Poikani oli ehkä jo neljännesvuoden ikäinen, kun pääsimme pois kellarista . . .

KEHITYKSESSÄ JÄLKEENJÄÄNEET . . .

Noin kymmenvuotias Ferenc Kerekes on toinen lastenkodin asukas. Hän on syntynyt Angyalföldissä, eräässä Budapestin esikaupungissa, pölyisessä kellarissa. Monet kärsimykset ehdyttivät hänen äitinsä maidon, ja hän oli puolivuotias, kun ensi kertaa eläissään sai maistaa maitoa.

— Heikon elimistönsä vuoksi hän on jo neljästi saanut keuhkokuumeen — sanoo pedagoogi János Bartha. — Hänellä on ollut myös kaikki tavalliset lastentaudit.

Sodan aikana syntynyttä sukupolvea: kaivosteollisuuden teknikumin oppilaita.

Sodan vaikeimpana kautena 1944 lopussa ja 1945 alussa syntyneet lapset ovat jo kansakoulujen kolmansilla ja neljänsillä luokilla. Heidän joukossaan on paljon sellaisia, jotka vaativat erikoista hoitoa ja ovat kehityksessään jääneet jälkeen, ja joiden on ehkä ponnisteltava kahdenkertaisesti, ennenkuin heistä tulee muiden ihmisten kaltaisia.

Zugligetin koulussa (ja eräissä muissa samanlaisissa kouluissa) opettajilla on kaksinkertainen vastuu, eikä ainoastaan heillä, vaan myös niillä, jotka valmistavat näiden lasten ruoan. Huoneet ovat ilmavia ja tilavia. Lääkärintarkastus suoritetaan joka päivä. Havumetsässä on päivittäin monen tunnin kävely. Lapset syövät päivittäin viidesti, ja monessa tapauksessa lihoavat neljännesvuodessa neljä-viisi kiloakin.

SYNTYIVÄT VUONNA 1944 . . .

Kasvattajat pitävät silmällä lasten henkistä kehitystä. Oppituntien määrää on supistettu, joten lapset eivät ole liikarasittuneita, vaan opiskelevat mielihyvin. On hämmästyttävää, miten

paljon heidän joukossaan on kiitettävän arvosanan saaneita.

Jokin aika sitten Kossuth-lastenkodista lähetettiin kirje Unkarin Rauhanneuvostolle:

"Kasvattimme ovat kymmenvuotiaita. He syntyivät vuonna 1944, sodan vuonna. Heistä monen äidin oli kesken imettämistä täytynyt juosta lapsensa kanssa kellariin suojaan. Fasistit eivät antaneet kasvattiemme, jotka silloin olivat imeväisiä, edes ensi aterioitaan nauttia rauhassa. Kotimme pikku asukkaat eivät osallistuneet sotaan, ja kuitenkin he ovat sotainvaliideja. Heidän keuhkonsa ovat heikosti kehittyneet, heidän hermostonsa on sairas ja kehityksessään he ovat jääneet jälkeen. Sota päättyi kymmenen vuotta sitten, eivätkä he sittenkään ole vielä täysin terveitä. Joskin he syntyivät sodassa, he kuitenkin haluavat elää rauhassa . . ."

MITEN UNKARIN TUBERKULOOSI-INSTITUUTTI TOIMII

Tuberkuloosi, tämä vielä jokin aika sitten kohtalokkaana pidetty kansantauti alkaa vähitellen menettää sen aseman, mikä sillä on ollut ihmisten terveyttä hävittävien tautien joukossa. Lääketieteen kehityksen, tehokkaiden lääkeaineiden keksimisen ja kirurgisten hoitomenetelmien tuloksena tämä tauti ei enää tuhoa entisellä tavalla miljoonia elämänsä kukoistuksessa olevia ihmisiä. Erikoisen huomattava, jopa ihmeteltävä, on kuolleisuusluvun aleneminen sellaisessa maassa kuin Unkari, jossa tuberkuloosi oli aikaisemmin peloittavan laajalle levinnyt kansantauti, jonka uhrina viidenkymmenen vuoden aikana kuoli kaksi miljoonaa ihmistä.

Kun vuonna 1934 Varsovassa pidettiin maailman tuberkuloosintuntijoiden kongressi, niin istuntosaliin järjestettiin osaaottavien maiden liput siinä järjestyksessä, mikä kussakin maassa oli tuberkuloosiin kuolleiden suhdeluku, ja unkarilaisten oli häpeäkseen todettava, että heidän maansa lippu oli viimeistä edellisenä . . . Nyt, kahdenkymmenen vuoden kulut-

tua, tuberkuloosiin kuolleiden luku Unkarissa on vuosittain noin 10 000 vähemmän kuin silloin.

UUSIA MENETELMIÄ TAISTELUSSA TUBERKULOOSIA VASTAAN

Vielä vuonna 1938 Unkarissa kuoli keuhkotautiin 14 ihmistä kutakin 10 000 asukasta kohden. Käytettävissä olleet sairaala- ja parantolapaikat eivät määrällisesti eivätkä laadullisesti vastanneet edes vaatimattomimpiakaan vaatimuksia. Keuhkokirurgian ja tarkan taudinmäärittelyn edellytykset puuttuivat täysin. Ei voinut olla puhettakaan tuberkuloosin vastaisen taistelun yhtenäisestä johdosta tai tieteellisestä ohjaamisesta.

Vuoden 1945 jälkeen Unkarin hallitus asetti tärkeimpien ratkaistavien terveydenhoidollisten kysymysten joukkoon tuberkuloosin torjumisen. Edellytykset taistelun menestykselliseen ratkaisuun antoi laajojen kansanjoukkojen elintason paraneminen. Paremmat ja terveellisemmät asunnot, monipuolisempi sekä kaloria- ja vitamiinipitoisempi ravinto, paremmat työolosuhteet (parempi työhygienia, työväensuojelu, palkalliset lomat, ilmainen ja halpa lomanvietto jne.) myötävaikuttivat siihen, että taistelu tuberkuloosia vastaan on ollut menestyksellistä. Tähän perustui myös järjestetty taistelu tuberkuloosia vastaan, ja valtion antamalla runsaskätisellä rahallisella avulla on voitu luoda laaja terveydenhoitoverkosto. Vuosittain suoritetaan noin kolme miljoonaa pienoisröntgenkuvausta, maassa on 178 tuberkuloosihuoltoasemaa, parantoloissa paikkoja noin 10 000 sairaalle, ja kaikkea tätä johtaa Tuberkuloosi-instituutti.

"PÄÄMAJA"

Budapestin rajalla, metsän peittämien loivien kukkuloiden lomassa Korányin keuhkotautiparantolan välittömässä läheisyydessä on Tuberkuloosi-instituutti rakennuksineen. Päärakennuksen ulkomuoto ilmakylpyihin soveltuvine parvekkeineen paljastaa jo kaukaa rakennuksen tarkoituksen. Sairashuoneet ovat ylimmissä kerroksissa, mutta vuoteissa on vain harvoja sairaita. Uusien lääkeaineiden ansiosta suurin osa sairaista voi olla jalkeilla, käydä kävelemässä, lueskella parvekkeilla, seurustella, tehdä käsitöitä tai pelata erilaisia seurapelejä. Koko rakennus vaikuttaakin pikemminkin lomanviettopaikalta kuin parantolalta, eikä ihmisistäkään uskoisi, että he ovat sairaita, ellei sitä nimenomaan tietäisi.

Instituutin tehtäviin kuuluu taistelun johtaminen tuberkuloosia vastaan järjestelyn, menettelytapojen, koulutuksen ja tieteellisen tutkimustyön aloilla. Sen valvontaan kuuluvat kaikki laitokset, jotka osallistuvat taisteluun tuberkuloosia vastaan.

Keskusinstituutissa on kahden kliinillisen osaston lisäksi röntgenlaboratorio, keuhkokirurginen osasto sekä useita muita laboratorioita. Hieman kauempana olevassa rakennuksessa ovat mikrobiologinen ja taudinmäärittelylaboratorio, sekä eri rakennuksessa järjestely- ja menettelytapaosastot.

MITEN INSTITUUTTI TAISTELEE TUBERKULOOSIA VASTAAN

Instituutin työ on hyvin monipuolista. Sen eräänä tehtävänä on uusimpien parannusmenetelmien soveltaminen ja niiden valvonta kahdessa kliinillisessä osastossa. Lääkeaineina käytettäviä kaikkia antituberkuloottisia lääkkeitä tai vastaavan tehokkaita valmisteita tuotetaan myös Unkarissa, kuten esim. isonysiidiä. Tätä lääkettä, isonikotiinihappohydrasiidia valmistettiin jo vuonna 1952 Köbányan lääketehtaassa.

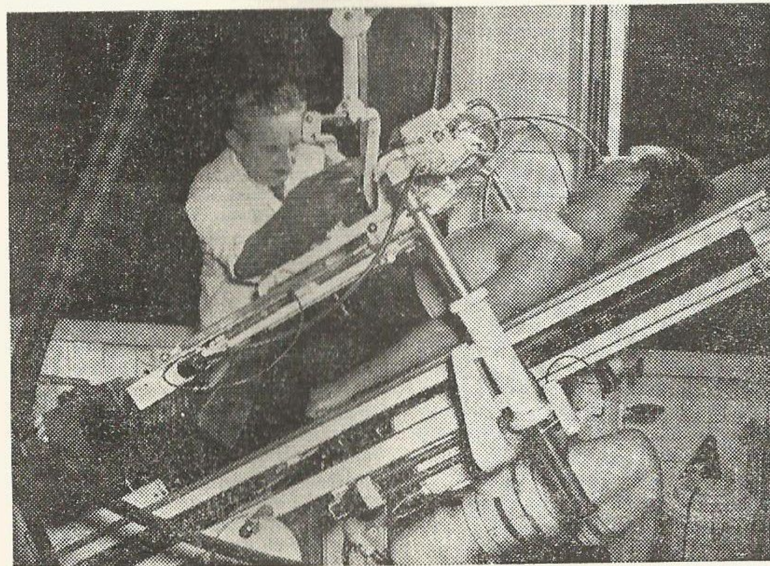
Tuberkuloosi-instituutin tehtäviin kuuluu myös huolehtia tuberkuloosinvastaisessa taistelussa Unkarissa ja ulkomailla saavutettujen tieteellisten tulosten ja hyviksi osoittautuneiden hoitomenetelmien käytäntöönotosta, levittämisestä ja soveltamisesta. Instituutti seuraa tarkoin ja käyttää hyväkseen kaikkea ulkolaista ammattikirjallisuutta, uusimpia lääketieteellisiä kirjoja sekä ammattilehtiä.

Instituutin kliinillisten osastojen lääkärit tutkivat keskushermoston osuutta tuberkuloosin kehittymisessä. Tätä kysymystä tutkitaan sekä käytännöllisesti että teoreettisesti neuvostoliittolaisen tiedemiehen Pavlovin kehittämien oppien pohjalla. Niinpä käytetään muun muassa ehdollista refleksiä, pitkäaikaista nukuttamista, neuroreseptoreihin vaikuttavaa Albov- ja Judin-käsittelyä sekä nervismiin perustuvaa uudentyyppistä parantolahoitoa.

Tuberkuloosi-instituutti tutkii myös taudin uusiintumista, mikä on ratkaiseva kysymys sairaiden tulevaisuuden kannalta. On todettu, että taudin uusiintuminen voidaan yleensä estää, jos parannetaan taudin määrittelyä ja sairaiden omia havaintoja, ja tämän ohella käytetään yhdistettyä lääke- ja parantolahoitoa, keuhkokirurgiaa jne. entistä paremmin. Täten löydetään uusia menettelytapoja sairaiden hoidossa ja tähänastisia hyviä tuloksia voidaan vieläkin parantaa.

Instituutin uusimmilla osastoilla, biokemiallisella ja sairausfysiologisella osastoilla tutkitaan tuberkuloosin ongelmiin liittyviä teoreettisia kysymyksiä. Biokemiallinen osasto esim. laajentaa tuberkuloosibasilleja hävittävien lääkkeiden, antituberkuloottien, tutkimisen tähän asti vähän tutkittuihin kasviperäisiin aineisiin kuten esim. ligniittiin. Sen lisäksi on kek-

Röntgen-tarkastus Unkarin tuberkuloosi-instituutissa.

sitty uusia menetelmiä bakteerien, aineenvaihdon ja hengityksen tutkimisessa. Voidaan pitää varmana, että lääketutkimus jo tähänastistenkin tulosten pohjalla johtaa ennemmin tai myöhemmin uusien lääkkeiden keksimiseen.

Sairausfysiologinen osasto tutkii uusia menetelmiä pienten eläinten ehdollisten refleksien tutkimiseksi, ja tämä edistää myös lääketutkimusta.

LÄÄKÄRIKOULUTUKSEN KESKUS

Tuberkuloosi-instituutilla on suuri tehtävä keuhkolääkärien kouluttamisessa. Tämä tehtävä toteutetaan eri keinoin.

Niinpä instituutti järjestää etevimpien tuberkuloosintuntijoiden johdolla tieteellisiä neuvottelukokouksia, joissa jatkokoulutus sujuu kokemustenvaihdon merkeissä. Läänien keuhkotautiasemien johtajat saapuvat aika ajoin muutamiksi viikoiksi instituuttiin tutustuakseen uusimpiin parannusmenetelmiin.

Tärkeitä välineitä jatkokoulutuksessa ja ohjauksessa ovat kirjeet, joita järjestely- ja menettelytapaosastot lähettävät. Näitä kirjeitä saavat kaikki tuberkuloosilääkärit.

Järjestely- ja menettelytapaosastot suorittavat myös tutkimuksia. Aikaisemmin oli vaikeimmin ratkaistavia kysymyksiä tuberkuloosiin kuolleiden luvun toteaminen. Kun tuberkuloosiin sairastuneiden ilmoittaminen ei ollut pakollista, ei voitu myöskään todeta, mikä oli tuberkuloosiin sairastuneiden ja kuolleiden suhde väestöön maan eri puolilla. Siitä lähtien, kun tämä on tullut pakolliseksi ja instituutin puitteissa on luotu koneisto, joka tutkii nämä tiedot, voi instituutti tarkoin seurata millä alueilla ja missä ikäryhmissä tapahtuu uusia sairaustapauksia, ja minkäluontoisia nämä sairaustapaukset ovat.

Tilastollisten tietojen järjestäminen on auttanut myös alueellista taistelua tautia vastaan. Tilastohan osoittaa selvästi, missä tarvitaan lisää parantoloita, lääkkeitä ja ehkäisevää hoitoa.

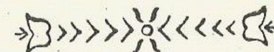
KOCH-BASILLIEN PARATIISI

Mikrobiologisen laboratorion termostaateissa, haaleassa lämmössä, on riveittäin tislauspulloja. Näissä pulloissa viljellään munaravinnossa miljardeja tuberkuloosibasilleja. Siellä on monenlaisia human-tyyppisiä, siis ihmisestä peräisin olevia basilleja, on bovin-tyyppisiä, siis nautakarjasta peräisin olevia, on siipikarjatuberkuloosin basilleja ja jopa kaloissakin esiintyvän tuberkuloosin basilleja. Eräässä pullossa viljellään sellaisia tuberkuloosibasilleja, joiden "esi-isät" Pasteur aikoinaan sai erään tuberkuloosiin kuolleen sotilaan ruumiista.

Mikrobiologinen laboratorio tutkii nimittäin tuberkuloosibasillien ominaisuuksia, niiden vastustuskykyä erilaisia antituberkuloottisia lääkkeitä vastaan. Siellä tutkitaan mm. sellaisia basilleja, jotka jo ovat läpikäyneet lääkeainekäsittelyn, jotta voidaan todeta, missä määrin lääkeaineet ovat vaikuttaneet basilleihin. Marsuilla ja porsailla suoritetaan immuniteettikokeita, jotta voidaan todeta, miten organismi voitaisi saada aktiivisesti puolustautumaan tautia vastaan. Samoin tutkitaan erilaisten tuberkuloosibasillien, erikoisesti bovin-tyyppisten basillien taholta uhkaavaa tarttumisvaaraa.

Mikrobiologisen laboratorion läheisyydessä on taudinmäärittelylaboratorio, jonka tehtävänä on tutkia, ovatko sellaiset sairaat, joilla ei mikroskooppisessa tutkimuksessa voida todeta tuberkuloosibasilleja, saaneet tartunnan vai ei. Tämä todetaan uusien menetelmien avulla. Tarpeen vaatiessa käytetään eläinrokotustakin, jotta voidaan suorittaa tarkka diagnoosi. Taudinmäärittelylaboratorion työ ei rajoitu pelkkään taudinmäärittelyyn, vaan tarpeen vaatiessa se antaa myös hoito-ohjeita basillien laadusta riippuen.

Tällä tavoin työskentelee Unkarin tuberkuloosinvastaisen taistelun päämaja. Sen työ yhdessä maatakäsittävän verkoston kanssa on aikaansaanut sen, että epätoivo tuberkuloosiin sairastuneiden kasvoilta on hävinnyt, samoinkuin lääkäreistä ahdistava tunne siitä, etteivät he voi tehdä mitään. Tuberkuloosi ei ole enää tuntematon voima, jota vastaan ei voida taistella. Tiede tuntee jo sen ominaisuudet ja kykenee taistelemaan sitä vastaan.

UNKARIN TIETEELLINEN ELÄMÄ VUONNA 1954

Unkarin Tiedeakatemia valmisti vuoden 1954 suunnitelmansa silmälläpitäen hallituksen ohjelman toteuttamista.

Tutkimussuunnitelmia toteutettaessa maataloustiedemiehet saavuttivat huomattavia tuloksia maatalouden kehittämisessä, kuten esim. selvitettäessä Unkariin kotiutettavien, harvinaisten rehukasvien kysymyksiä. Huomattavaa edistysaskelta merkitsivät vehnäruis hybriidin ja M-5 hybriidimaissin kehittäminen. Tutkimustyön tehtävänä tällä alalla onkin nyt vielä paremman maissilaadun aikaansaaminen kuin M-5 hybriidi, sekä kylvösiemenen viljelemisen järjestäminen koko maan mittakaavassa.

Teollisuuden raaka-ainehuollon parantamista tarkoittavat tutkimukset kuitupellavan laadun ja määrän parantamiseksi. Nämä tutkimukset ovat tärkeitä tekstiiliteollisuudelle. Jo vuosikausia on suoritettu kokeiluja tärkeän rehu- ja vientikasvin mailasen viljelyksessä, ja viime vuonna päästiin jo joukkoristeytyksessä viimeistä edelliseen vaiheeseen. Muutaman vuoden kuluttua voidaan koko maassa ottaa käytäntöön korkealaatuinen ja runsassatoinen mailanen.

Huomattavia saavutuksia on ollut tuotanto-osuuskuntien viljelymenetelmien selvittämisessä, ja myös hiekkaperäisen maaperän parantamisessa on saavutettu tuloksia. Samoin on edistytty uuden hiekkaperäisen maan parannusjärjestelmän bioloogisten, agrobioloogisten ja biokemiallisten vaikutusten tutkimisessa. Tänä vuonna aletaan eräässä koelaitoksessa tuottaa kaasumaisia kasvisuojeluaineita. Elektromikroskooppiset tutkimukset ovat suuntautuneet osittain rasvakiven, erään maatalouden hyönteismyrkkyjen pääaineen, tutkimiseen, osittain taas maataloustuotannolle tärkeiden fosfaattipitoisten keinolannoitteiden rakenteelliseen tutkimiseen. Sen lisäksi ovat elektromikroskooppisia kokeita suorittavat tiedemiehet suorittaneet sekä käytännön että teorian kannalta merkittäviä tutkimuksia.

Suuria edistysaskeleita on otettu mikrobiologisten prosessien tutkimisessa, hyödyllisten ja vahingollisten

sukujen erottamisessa toisistaan, uusien sukujen muodostamisessa sekä teollisuudelle tärkeiden orgaanisten happojen, alkoholien ja vitamiinien mikrobiologisessa valmistuksessa. Osa tutkimuksista suuntautui viime vuonna kulutustarviketeollisuuksien (esim. säilömistekniikan) tason parantamiseen. Lääketieteen alalla on menestyksellisesti tutkittu valkuaisaineita sekä verenkiertoa.

Teknillinen tutkimus on antanut suurta apua maataloudelle. Niinpä on valmistettu uusia kojeita kasvinjalostuksen käyttöön, autettu asiantuntijoita mittausteknillisten kysymysten ratkaisemisessa ja keksitty uusia menetelmiä jalostamiseen tarvittavien kelvollisten siementen erottamiseksi.

Tutkimusmenetelmissä merkitsi huomattavaa kehitystä radioisotooppien käyttö. Vuonna 1954 aloitettiin Neuvostoliitosta saatujen radioisotooppien avulla useita lääketieteellisiä, biologisia, fysikaalisia ja kemiallisia laboratoriokokeita. Tulevaisuudessa tullaan radioisotooppeja käyttämään myös teknillisissä ja maataloudellisissa kokeissa. Radioisotoopeilla suoritettavaan tutkimustyöhön tarvittavat välineet on valmistettu Fysikaalisten tutkimusten keskusinstituutissa.

Matemaatikot ja fyysikot ovat saavuttaneet huomattavia periaatteellisia tuloksia. Matemaatikot ovat ratkaisseet lukuisia tuotannossa esiintyviä matemaattisia probleemeja, kuten esim. tuotantolaitosten energiantarpeen määrittelyn, laadun tarkkailun matemaattiset menetelmät jne. Eräitä teollisia tutkimuslaitoksia ja tehtaita varten valmistettiin erittäin tarkkoja nomogrammeja.

Vuonna 1954 saatiin suurin piirtein pätökseen Fysikaalisten tutkimusten keskusinstituutin rakentaminen ja sen varustaminen tarpeellisin välinein, ja tällöin alkoivat voimaperäiset atomiydinten, kosmillisten säteiden, magnetismin sekä spektroskooppiset ja radiologiset tutkimukset.

Tieteellisiä suunnitelmia valmistettaessa laadittiin myös hydrologinen yleissuunnitelma, teollisuuden ja liikenteen kehittämisen suunnitelmaluonnos sekä tieteellisen tutkimustyön perspektiivisuunnitelma.

YHTEISKUNTATIETEET

Tutkimukset auttoivat kulttuurivallankumouksen päämäärien toteuttamista ja yleisen kulttuuritason nousua. Aloitettiin myös uusimman kirjallisuuden tutkimukset sekä viimeisten vuosikymmenien kirjallisuuden suurisuuntainen julkaisutyö. Vuonna 1954 julkaistiin uusi Oikeinkirjoitussääntö, joka ratkaisi monet tähän asti epäselvät kysymykset unkarinkielen oikeinkirjoituksessa. Tänä vuonna aloitetaan tutkimukset tämän vuosisadan kirjallisuudesta, ja ensimmäisenä joutuu tutkittavaksi maailmansotien välisen ajan kirjallisuus. Historiallisten tutkimusten keskipisteenä ovat Unkarin kansandemokratian historiaan liittyvät kysymykset, kuten työläisten ja talonpoikien liitto, maareformi ja kansallinen yhtenäisyys. Filosoofit kiinnittävät huomionsa yhä enemmän Unkarin kansandemokratialle luonteenomaisiin kysymyksiin, joista mainittakoon Unkarin kansandemokratian sisäiset ristiriidat, lakien objektiivinen luonne ja ihmisten pyrkimykset, kansanjoukkojen osuus sosialismissa, Unkarin filosofian edistykselliset perinteet jne.

Kansantaloustieteellisen instituutin perustaminen antoi sysäyksen tutkimuksille, jotka pyrkivät ratkaisemaan sosialismin peruslain toteutumisen ongelmat, arvolain soveltamisen ja kansantaloudellisen suunnittelun tieteelliset kysymykset.

UUDET INSTITUUTIT

Tiedeakatemian välittömän johdon alaisena toimii nykyisin 18 tieteellistä instituuttia. Näistä viime vuonna perustettiin Kansantaloustieteellinen

instituutti, Debrecenin fysikaalinen instituutti, joka tutkii atomifysiikkaa sekä Teoreettinen fysikaalinen tutkimusryhmä. Akatemia suunnittelee kuluvana vuonna perustettaviksi seuraavia tutkimuslaitoksia ja laboratorioita: Kirjallisuushistoriallinen instituutti, geofyysillinen ja geokemiallinen laboratorio, valtio- ja lainopillinen instituutti ja lapsipsykologinen instituutti, joista kaksi viimeksimainittua jo on olemassa, mutta kuluvana vuonna joutuvat akatemian johdon alaisiksi.

KONGRESSIT

Tieteellistä tutkimustyötä ovat suuresti edistäneet vuonna 1954 pidetyt kongressit ja kokoukset. Näistä tärkeimmät olivat eläinlääketieteellinen, metsätieteellinen, valtio- ja lainopillinen, kielitieteellinen sekä särkymättömien aineiden tutkimista käsittelevä kongressi. Näihin kongresseihin osallistui myös lukuisia ulkomaalaisia tiedemiehiä, joiden esitelmät ja puheenvuorot suuresti myötävaikuttivat kongressien onnistumiseen. Erikoisen suurta apua ovat merkinneet neuvostotiedemiesten luennot sekä heidän kanssaan käyty ajatustenvaihto. Kuluvaksi vuodeksi on suunniteltu myös monia huomattavia kongresseja, joista mainittakoon maissinjalostuskongressi, maaperätutkimuskongressi ja rakennuskongressi, sekä kirjallisuushistoriaa käsittelevä kongressi.

Tutkimuksien tuloksia on parantanut myös yhteyksien paraneminen ulkomaalaisten tiedemiesten kanssa. Kun aikaisempina vuosina keskimäärin 75—80 unkarilaista tiedemiestä kävi opintomatkoilla ulkomailla, niin viime vuonna heidän lukunsa oli 260. Suurin piirtein yhtä monta ulkomaalaista tiedemiestä kävi myös Unkarissa.

Myös unkarilaiset tiedemiehet osallistuivat menestyksellisesti kansainvälisiin kongresseihin. He pitivät suurta huomiota herättäneitä esitelmiä esim. Zürichin kansainvälisessä, tieteellisessä filosofisessa kongressissa, Pariisin kansainvälisessä botanisessa kongressissa, Rio de Janeiron energeettisessä maailmankongressissa ja Brysselin teollisuuskemiallisessa kongressissa.

JULKAISUTOIMINTA

Tieteellisen työn kehittymistä osoittaa myös akatemian julkaisutoiminta. Ennen vapautumista akatemia julkaisi vuosittain keskimäärin 12 kirjaa. Vapautuksen jälkeen uudelleenorganisoitu akatemia julkaisi vuonna 1951 58 kirjaa ja viime vuonna 80 kirjaa. Ilmestyneistä kirjoista monet ovat ulkomaillakin herättäneet huomiota ja niitä on julkaistu muissakin maissa. Sellaisia on esimerkiksi Riesz-Szőkefalvin Lecons d'analyse fonctionelle, Béla Fogarasin Logika, Ferenc Kovácsin—Zoltán Zsebőkin Röntgenanatomische Grundlagen der Lungenuntersuchung jne.

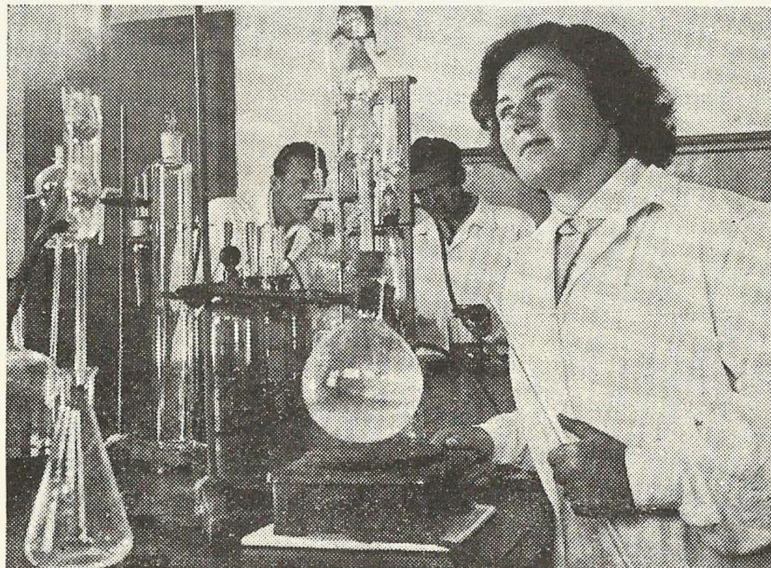
Akatemia julkaisee säännöllisesti 19 vieraskielistä ja 9 unkarinkielistä aikakauslehteä. Vieraskieliset aikakauslehdet lähetetään maailman kaikille huomattavimmille tieteellisille tutkimuslaitoksille.

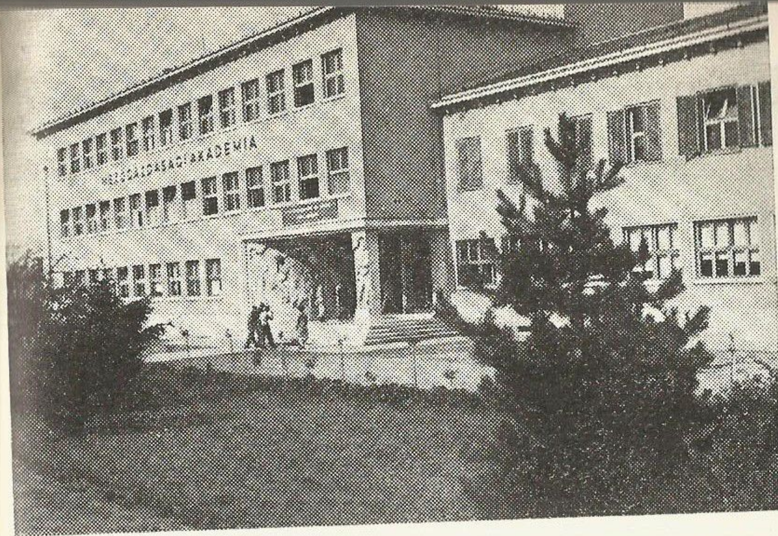
LIITY JÄSENEKSI SUOMI-UNKARI SEURAAN

Lähellä Debrecenin kaupunkia, Hortobágyin pustan äärellä sijaitsee Maataloudellinen Akatemia. Vasemmalla vanha Hortobágyin paimen Gyula Horváth, joka nykyisin on akatemian hevospaimenena. Alhaalla Gyula Horváthin sisarentytär Zsuzsa Bán, joka opiskelee akatemiassa. Akatemiaan kuuluu myös mallitila, jonka pinta-ala on 900 hehtaaria.

Ylhäällä: osa maatalousakatemiasta. Alhaalla: akatemian tanssiryhmä harjoittelee.

Kazincbarcikan kemian teollisuuden kombinaatti

Pohjois-Unkarissa virtailee hiljaa pieni Sajó-joki. Se virtaa Unkariin Tshekkoslovakian puolelta Ozdin sulattimojen läheisyydessä metsäisten vuorten välisissä laaksoissa, ja laskee Tiszaan samalla paikalla, missä seitsemän vuosisataa sitten Batu kaanin ratsumiehet lähettivät nuolituiskun toisensa jälkeen unkarilaisiin joukkoihin. Tämä pieni jokipahanen on nähnyt paljon: vuorien rinteillä päivätyötään suorittavia maaorjia ja kaivostenomistajien alkeellisissa kaivoksissa nälkäisinä raatavia kaivosmiehiä, mutta se on kuullut myös vuoden 1944 talvella Borsodin partisaanien konepistoolien rätinää ja Neuvostoarmeijan panssareiden vapauttavaa järinää.

Sen jälkeen Sajón laakso on uudestisyntynyt.

Kazincbarcika, mikä on tyypillistä Sajón laaksoa, on nyt huomattava paikka koko maan kannalta; siellä rakennetaan keski-Euroopan suurinta kemiallista kombinaattia sekä Unkarin suurinta höyryvoimalaitosta, ja näiden viereen kaupunkia uusien tehtaiden työntekijöille.

Millainen oli vanha Kazincbarcika? Pieni kaivoskylä, jossa, niinkuin muissakin samanlaisissa, asui muutama sata kaivostyöläistä, jotka samalla olivat puoliksi talonpoikia. Parikymmentä vuotta sitten eivät tietosanakirjat tienneet mitään tästä paikasta, ja läänin elämää kuvaavissa kirjoissa mainittiin siitä vain joitakin aatelisperheitä, sekä se, että eräs "keskisuuren" maatilan omistaja omisti siellä 147 tynnyrinalaa peltoa, kun taas 69 "pienviljelijää" yritti saada toimeentulonsa 1—4 tynnyrinalan suuruisilla pelloilla.

LAPSIPUOLI KOHOAA ETURIVIIN

Sajón laakson kumpujen aarre on keskinkertainen ruskohiili, joka ennen vuotta 1945 oli Unkarin hiilimarkkinoilla lapsipuolen asemassa. Tietenkään ne muutamat kaivoksenomistajat, jotka tuottivat Borsodin ruskohiiltä, eivät eläneet mitenkään huonosti. Esimerkiksi Bódi-perhe rakensi lähellä sijaitsevaan Felsönyárádiin ihanan pienen linnan, vaikka kaivos ei ollut toiminnassa kuin kolme—neljä kuukautta vuodessa. Nämä kuukaudet riittivät tuomaan kaivoksenomistajalle sievoisen voiton; kaivostyöläiset saivat tehdä muina kuukausina mitä tahtoivat, mikäli sitten löysivät työtä.

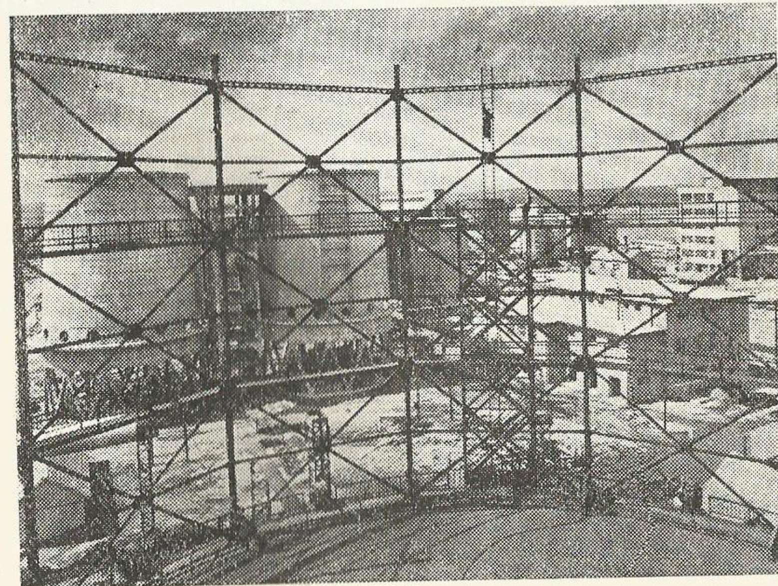
Vuosi 1945, kaivosten kansallistaminen sekä suuret kansantaloudelliset suunnitelmat muuttivat kokonaan myös Sajón aseman. Keskinkertainen ruskohiili, mikä aikaisemmin "ei ollut kuljettamisen arvoinen", ei ole sitä nytkään. Mutta sen sijaan paikalle on syntynyt teollisuuskeskus, joka käyttää hyväkseen Sajón kumpujen "ruskeita timantteja". Ruskohiilen hyväksikäyttöä varten on suunniteltu voimalaitos, jota parhaillaan rakennetaan, hiilen lajittelulaitos ja suuri kemiallinen kombinaatti, jotka ovat kokonaan muuttaneet Sajón laakson kuvan. Muutos on havaittavissa heti Miskolcista lähdettäessä jo Sajószentpéteristä alkaen.

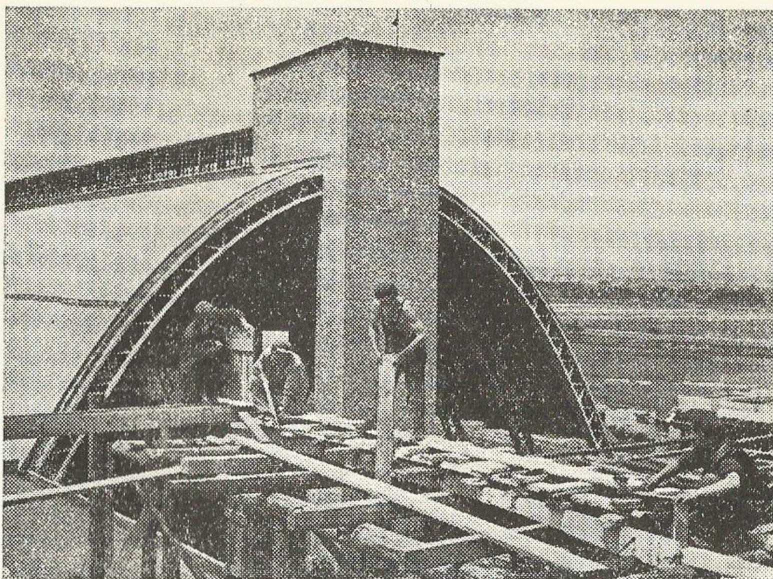
200 000 KILOWATTIA!

Ensimmäinen näky, mikä kohtaa Kazincbarcikaan maantietä pitkin saapuvaa ihmistä, on Borsodin lämpövoimalaitoksen valtava, harmaa massiivi. On kuin jättiläislapsen rakennuspalikka olisi unohtunut tien viereen. Rakennuksen kaikissa osissa on työ käynnissä, ja jo kauas kuuluu koneiden koekäytön melu. (Yksi turbiini on jo valmis ja toista asennetaan paikoilleen). Kun voimalaitoksen kaikki koneet ovat käynnissä, antaa se maan voimaverkostoon 200 000 kilowatin virran. Eivät ainoastaan Kazincbarcikan tehtaat saa sieltä sähköä, vaan koko pohjois-Unkarin ja välillisesti koko maan voimatilanne paranee, kun voimalaitos on yhdistetty maan voimaverkostoon. Voimalaitoksen rakentamiseen ovat osallistuneet Unkarin metalli- ja sähkötarviketehtaiden lisäksi Saksan Demokraattisesta Tasavallasta saapuneet asennusprikaatit, ja insinöörit Jürgen ja Pannasch kiipeilivät uhkarohkeasti 30—40 metriä korkeiden uunien huipuilla asentaen hiilenkuljetukseen tarvittavaa 600 metriä pitkää siltaa.

On aivan kuin leveä virta olisi tämän rakennelman alapuolella. Mutta siellä ei ole vettä, vaan valtava määrä raiteita, joita pitkin tuodaan hiilenlajittelulaitokseen päivittäin 1 000 vaunulastillista hiiltä, ja koko ympäristö muistuttaa suurta järjestelyratapihaa, jossa hiili raiteita pitkin virtaa lajittelulaitokseen. Sillalla hiili kulkee liukunauhalla, mutta ainoastaan hiilimurska, sillä voimalaitos on niin suunniteltu, että se käyttää halpaa polttoainetta ja kuitenkin antaa hyvää sähköä. Mitä taas varsinaiseen hiileen tulee, niin se viedään laakson toiselle puolen, jossa pitkä, punainen savupiippu ja sen viereen rakennettava tehdas ilmaisevat koksitehtaan paikan.

Kazincbarcikan kemiallisten tehtaiden vastavalmistunut kaasusäiliö.

Kazincbarcikan keinolannoitetehtaan murskaamo.

Borsodin ruskohiilestä saadaan koksia uuden menetelmän mukaan, mikä on teollisuuden ja tieteen yhteinen saavutus.

KAZINCBARCIKASSA AVATAAN UUSIA KAIVOKSIA

Miten tärkeitä Borsodin kaivokset — Herbolya, Kondó, Sajókaza, Alberttelep ym. — ovat uuden teollisuuskeskuksen huollolle, sen osoittaa havainnollisesti todeksi se seikka, että Edelényssä on avattu uusi kaivos, mistä hiili kuljetetaan lajittelulaitokseen köysirataa pitkin. Näillä seuduilla kaivostyöläiset nimittivät ennen pikkukaivoksia pilkallisesti "linkkuveitsikaivoksiksi". Tällä he tarkoittivat sitä, että näiden kaivosten varusteet olivat niin alkeellisia, että hiiltä louhittiin melkeinpä linkkuveitsellä. Nyt Sajón kaivoksia koneellistetaan, ja vieläpä hyvin nopeasti, sillä hiiltä ei enää tarvita siihen, että sen avulla joku kaivosparooni voisi rakentaa linnan itselleen.

Koko rakennustyön keskuksena on kemiallinen tehdas (ja voimme lisätä, että tähän saakka olemme puhuneet vain pienestä osasta rakennustöitä, sillä esim. voimalaitoksen vedentarvetta varten Borsodszirákiin on ollut rakennettava pumppulaitos, ja lisäksi tarvitaan paljon muitakin laitoksia). Tästä kemiallisesta tehtaasta kirjoitti Frankfurter Allgemeine Zeitung pari vuotta sitten seuraavasti: "Unkarin uusi, valtava kemian teollisuuden kombinaatti käsittää 12 neliökilometrin alueen ja siitä tulee eräs Euroopan

suurimpia ja ajanmukaisimpia kemian teollisuuden kombinaatteja."

SUUREMPIA VEHNÄSATOJA . . .

Autolla teollisuusalueelle saapuvan vieraan silmiin pistää ensiksi tieltä vasemmalle sijaitseva mahtava varastorakennus. Se on superfosfaattivarasto, ja tänä keväänä saavat Unkarin pellot ensi kertaa Kazincbarcikassa tuotettua superfosfaattia. Kun tehdas alkaa toimia täydellä tehollaan, niin silloin se tuottaa niin paljon fosfaattia, että sen avulla voidaan vuosittain saavuttaa huomattava ylijäämä viljantuotannossa.

Valtava varastorakennus on rakennustaidon mestarinäyte. 24 metrin korkuiset betonipilarit vaikuttavat kaukaa katsoen uskomattoman keveiltä, mutta todellisuudessa ne painavat 90 tonnia. Tämä paino vastaa yhdeksän raskaan kuorma-auton kuormaa, ja nämä pilarit nostettiin paikoilleen rautasonnien avulla — siten nimitetään täällä sitä nosturityyppiä, jota käytettiin varastoa rakennettaessa. Tällä tavoin toteutettiin Miklós Gnädigin suunnitelmat, ja hän sai tästä työstään Kossuth-palkinnon. Koko rakennuksen, sen ympäristön ja jo toimivan happitehtaan täyttää monimutkainen putkistojärjestelmä, sillä putkia on maan alla, maan päällä ja kerroksienkin korkeudessa. Tämä on todellinen kemian teollisuuden Sztálinváros! Ja tämä — sen ohella, että se tuottaa raaka-ainetta monille muille teollisuuden aloille — on rakennettu sen vuoksi, että leipää saataisi enemmän!

TEHTAAN LISÄKSI TARVITAAN MYÖS KAUPUNKIA

Kun uuden Kazincbarcikan kaikki tehtaat toimivat täydellä tehollaan, silloin kymmenettuhannet työntekijät menevät iltaisin töistä koteihinsa. Minne sitten? Heidän ei tarvitse vaivautua kauas.

Vanhan Kazincbarcikan — pienen kylän — takana rakennetaan uutta asuma-aluetta, jossa jo on valmiina useita monikerroksisia asuintaloja. Erään rakennuksen toisessa kerroksessa on jo Kazincbarcikan kaupunginneuvosto, sillä jo toista vuotta sitten tämä Unkarin teollisuuden ylpeys sai kaupunkioikeudet. Kouluissa opetetaan jo lapsia, siellä on jo ravintola, ruokaloita ja kauppoja. Mutta tämä on vasta alkua.

Minkälainen tulee Kazincbarcikasta jonkin ajan kuluttua? Uusi kaupunki ulottuu aina naapurikylään Herbolyaan saakka ja täyttää koko laakson aina Tardona-puroon saakka. Taloryhmät eivät tule olemaan samalla tasolla vaan eri penkereillä, ja rakennusten ympärillä on puistoja. Leveät kadut erottavat korttelit toisistaan, mutta — suunnitelmien mukaan — lasten ei tarvitse kouluun mennessään ylittää katuja, sillä kussakin korttelissa on oma koulunsa, lastentarhansa jne . . . Näin huolehditaan tässä tulevaisuuden kaupungissa lapsista!

Kaikki: hiili ja sähkö, fosfaatti ja kohoavat rakennukset ovat heitä varten, joiden vanhemmat ovat saapuneet tänne maan eri puolilta rakentamaan kaupunkia, siellä kohdanneet toisensa ja rakastuneet. Ja lapset sanovat ylpeinä: me olemme kazincbarcikalaisia!

Metsästystä ilman kivääriä ja koiraa

Itä-Unkarissa sijaitsevalla Biharnagybajomin metsästystilalla ei aamusumu ole edes vielä hälvennyt, kun jo aloitetaan erikoislaatuinen metsästys. Metsästäjillä ei ole kivääreitä eikä koiria. Kuitenkin valmisteluista päätellen on odotettavissa suurisuuntainen metsästys.

"Metsästäjät" sitovat korkeisiin tankoihin kolmesataa metriä pitkän ja kuusi metriä leveän verkon. Verkko roikkuu löysästi seipäissä, ja sen alaosa käännetään sivullepäin, jolloin verkko muodostaa eräänlaisen säkin. Tällä ohuesta pellavalangasta kudotulla verkolla metsästetään peltopyitä ja fasaaneja. Utuisessa ilmassa tuskin ihminenkään huomaa verkkoa, saati sitten pelästetyt, pakenevat linnut.

Täten alkaa tämä erikoinen metsästys, jota rauhallisempaa tuskin voi kuvitellakaan.

Useimpien "metsästäjien" aseena on vain heidän kätensä, muutamat vievät sauvan mukanaan; se on heidän kiväärinsä. Sekä verkon oikealta että vasemmalta reunalta lähtee liikkeelle kymmenkunta miestä. He sulkevat piiriinsä noin puolen neliökilometrin alueen. Kun ketju on sulkeutunut, silloin alkaa meteli: metsästäjät huutavat, taputtavat käsiään ja hakkaavat sauvoillaan. Pelästetyt linnut lentävät kohti tavanomaisia olinpaikkojaan, suoraan pystytettyyn verkkoon. Kun ne huomaavat verkon, eivät ne enää ehdi muuttaa suuntaansa, vaan törmäävät verkkoon ja putoavat sen säkkimäiseen alaosaan. Metsästykseen kuluu aikaa vain puolisen tuntia, ja saalis käsittää kahdeksankymmentä peltopyytä.

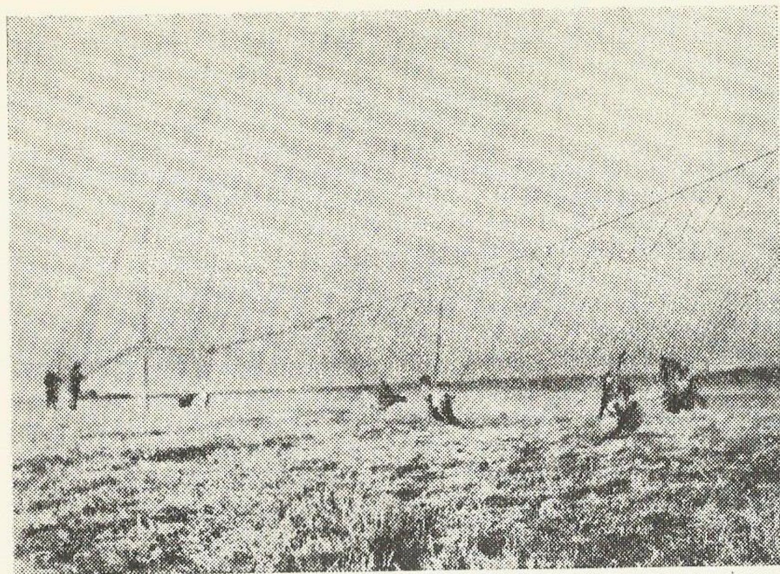
Linnustajat korjaavat saaliinsa ihmeteltävän nopeasti säkkikankaalla peitettyihin koreihin. Samalla linnustuksen johtaja määrittelee nopeasti lintujen sukupuolen, sillä kukot ja kanat asetetaan eri koreihin.

Peltopyiden metsästys jatkuu edelleen. Ei tarvita muuta, kuin että verkon säkkiosa asetetaan nyt toiselle puolen verkkoa, ja jahti aloitetaan päinvastaiselta suunnalta. Sen jälkeen linnustajat kokoavat verkkonsa ja menevät uuteen paikkaan pyydystämään fasaaneja.

Sekä peltopyyn että fasaanin pyynti tapahtuu samalla tavoin, mutta eri paikoilla. Peltopyy suosii viljeltyjä seutuja, mutta fasaani oleskelee mieluummin metsää tai pensasta kasvavilla alueilla. Linnustuksen johtajan on tunnettava hyvin lintujen oleskelupaikat, sillä metsästyksen menestys riippuu siitä.

☆

Unkarin tasangon eri seuduilla on maastosuhteista riippuen hyvin paljonkin pienriistaa. Riistarikkauden ansiosta voidaan villejä lintuja viedä elävinä kotiutettaviksi eri puolille Eurooppaa (kuten Sveitsiin, Ranskaan, Italiaan jne.) ja valtameren taaksekin. Unkarin elinvoimaisen riistan viennin tarkoituksena on useimmiten vahvistaa paikallista riistakantaa, mutta esim. pohjois-Amerikan ollessa kysymyksessä on tarkoituksena ollut kokonaan uuden riistalajin kotiuttaminen. Pohjois-Amerikassa on eurooppalainen peltopyy ollut tuntematon. Se on viety sinne Unkarista, ja se on hyvin sopeutunut sikäläisiin olosuhteisiin ja lisääntynyt, saaden nimekseen "Hungarian Patridge".

Pelästetyt linnut ovat lentäneet verkkoon, ja saalis voidaan korjata.

☆

Pyydetty pienriista kuljetetaan "Unkarin Riistakauppayhtiön" keräilykeskukseen Soproniin. Kuljetuksen aikana eläimet eivät kärsi nälkää, sillä kuhunkin koriin, jossa kuljetetaan kymmenen lintua, pannaan ravintoa kolmeksi päiväksi.

Marraskuun ja helmikuun välisenä aikana saapuu riistakauppayhtiön Sopronin keräilykeskukseen päivittäin useita riistalähetyksiä, eikä ainoastaan peltopyitä ja fasaaneja, vaan myös jäniksiä, joita myös tuhansittain viedään ulkomaille. Koko maassa pyydystetään pienriistaa kymmenellä lintuverkolla ja viidellätoista jänisverkolla. Riistakauppayhtiön keräilykeskukseen saadaan kuljettaa elävää riistaa vain parhailta alueilta. Keskukseen saapuneet eläimet joutuvat tarkkaan eläinlääkärintarkastukseen, ja ulkomaille viedään ainoastaan siitoskelpoista pienriistaa.

Ulkomaille vietävät lähetykset valikoidaan niin, että eläimet kykenevät lisääntymään myös uudessa ympäristössään. Yksiavioinen peltopyy elää vain parittain, joten lähetys sisältää yhden kanan yhtä kukkoa kohden. Fasaaneilla suhde on yksi kukko kolmea kanaa kohden, jäniksellä suhde on 1:2. — Maastavietävä pienriista voi ryhtyä perustamaan "perhettä" vasta uudessa kotimaassaan, sillä eri sukupuolta olevat kuljetetaan eri koreissa.

TULEVAISUUDEN BUDAPEST

Budapestin yleinen kaupunginkehittämissuunnitelma merkitsee oikeastaan uuden kauden alkamista kaupungin historiassa. Se merkitsee sitä sen vuoksi, että tämä suunnitelma määrittelee vuosikymmeniksi Unkarin pääkaupungin kehityksen suuntaviivat. Budapestin kaupunginneuvoston toimeenpaneva komitea hyväksyi tämän suunnitelman pääpiirteet jo keväällä 1952. Näistä pääpiirteistä neuvoteltiin arkkitehtiliiton kanssa järjestetyssä kokouksessa, ja näin päätettiin suunnitelman tärkeimmistä kohdista, joiden perusteella ryhdyttiin laatimaan lopullista suunnitelmaa.

Näiden esivalmistelujen jälkeen esitettiin suunnitelma ministeriöiden edustajille, Teknillisen yliopiston professoreille, suunnittelulaitosten insinööreille, neuvoston jäsenille ja ulkopuolisille asiasta kiinnostuneille. Kaupungintalon kulttuurisaliin pystytettiin ohjelmaa kuvaavia piirustuksia, jotka yksityiskohtaisesti kuvaavat kehitettäviä kaupunginosia, asuinalueita, vihreiden vyöhykkeiden kehittämistä, kulttuuri- ja urheilupuistoja, kylpylöitä jne. Eri piirustukset selvittävät, miten eri kaupunginosissa rakennetaan suunnitelman puitteissa asuinrakennuksia, missä tarvitaan julkisia laitoksia, lastentarhoja ja -seimiä, kauppoja jne.

ASUINALUEET

Suunnitelma merkitsee itse asiassa nykyisen väestön parempaa jakaantumista, sekä tarpeellisten työpaikkojen ja virkistysmahdollisuuksien turvaamista heille. On kuitenkin otettava huomioon, että väestön luonnollisen lisääntymisen johdosta arvellaan Budapestin asukasluvun nousevan nykyisestä 1,8 miljoonasta 2,4 miljoonaan, jolle määrälle on varmistettava mukavat ja terveelliset asunnot. Kaupunki ei kuitenkaan laajene ulospäin, vaan uudet rakennukset rakennetaan nykyisin jo liian ahtaan kantakaupungin ja esikaupunkien välissä olevalle rakentamattomalle alueelle.

Nykyisessä Budapestissä teollisuuslaitokset ja asuinrakennukset ovat sekaisin toistensa joukossa. Sitä vastoin uuden suunnitelman mukaan tullaan tarkoin eroittamaan toisistaan teollisuus- ja asuinalueet vihreiden vyöhykkeiden avulla. Kuitenkin otetaan huomioon realiteetit, nykyiset olosuhteet, joita ei kaikkia vielä pitkään aikaan kyetä muuttamaan. Niinpä sekä Budan että Pestin puolella säilyvät jo muodostuneet suljetunluontoiset asuinalueet, joita pyritään väljentämään puistikkojen ja puistovyöhykkeiden avulla. Sellaiset esikaupungit, jotka rakennustoiminnan laajeneminen yhdistää välittömästi kantakaupunkiin, saavat kaupunkimaisen keskustan. Voimakkaasti kehitetään myös vapaammin rakennettuja alueita, ennenkaikkea Budan vuorilla sijaitsevia. Ne alueet, joissa tähän mennessä ovat olleet vallitsevina omakotitalot, säilyttävät tämän luonteensa. Nykyisin Budapestin asutettu alue käsittää 16.500 hehtaaria, ja suunnitelman mukaan tämä alue lisääntyy 18.000 hehtaariin, siis suhteellisen vähän.

Budapestin keskiosissa on vielä monia tontteja, jotka ovat raunioiden peitossa. Suunnitelman mukaan näille tonteille rakennetaan pääasiassa asuintaloja.

Liikehuoneistojen puutteen vuoksi on tehty ehdotus, että vilkkaimmille paikoille rakennettaisiin väliaikaisia liiketaloja. Nyt nämä ehdotukset on hylätty, sillä ei voi olla puhettakaan siitä, että Budapestin kaupunkikuva pilattaisiin väliaikaisilla rakennuksilla. Nämä ehdotukset ovat ristiriidassa Budapestin sosialistisen kehittämisen kanssa. Jos tarvitaan liikehuoneistoja, niin silloin ne — kaupunkikuvaan lopullisesti soveltuvina — rakennetaan siten, että ne palvelevat sosialistista kauppaa. Tämä on tarpeellista senkin vuoksi, että vähittäiskauppa ja pienteollisuus ovat jo tähänkin mennessä aivan epäterveellisessä määrin keskittyneet kaupungin keskiosiin.

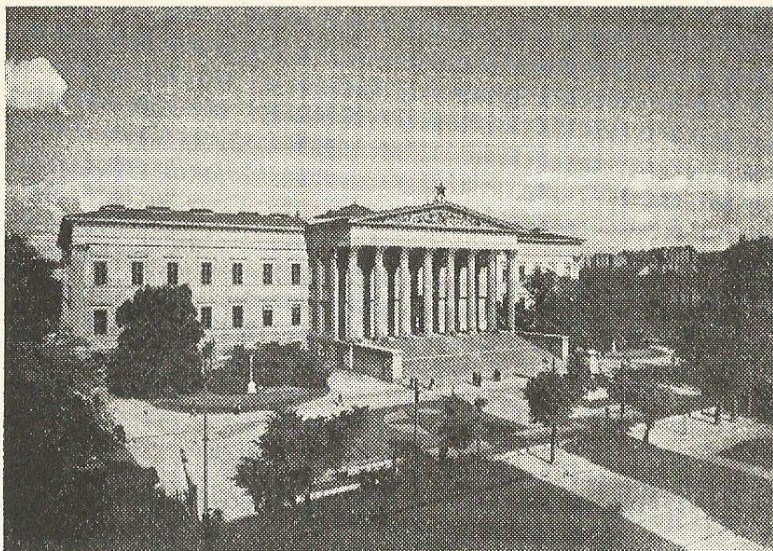
TEOLLISUUS JA VIHREÄT VYÖHYKKEET

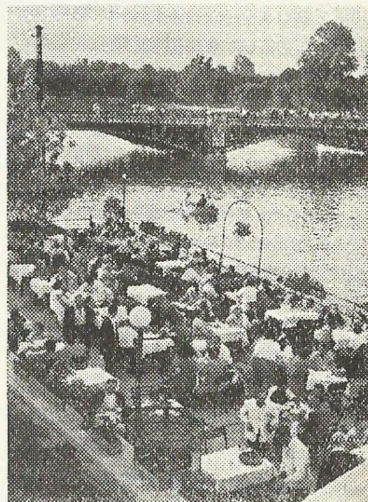
Teollisuuslaitosten suhteen tehdään suunnitelmassa ero sellaisten välillä, jotka häiritsevien vaikutustensa tai laajuutensa vuoksi eivät sovellu asuinkortteleiden läheisyyteen, ja sellaisten välillä, jotka voivat toimia asuinkortteleissakin. Ensinmainituille varataan omat alueet, jotka yleensä eroitetaan asuinkortteleista puistovyöhykkein. Nykyisistä suuremmista teollisuuslaitoksista siirretään toisiin paikkoihin vain ne, joiden kohdalla se on välttämätöntä, kun taas muut pyritään vain ympäröimään vihreällä vyöhykkeellä.

Suunnitelmassa käsitellään yksityiskohtaisesti Budapestin vihreitä vyöhykkeitä, ja nykyisistä puistoista tai rakentamattomista alueista tehdään monista kulttuuripuistoja. Useita kylpyläryhmiä rakennetaan, ja geologien mielipiteen mukaan Pestin itäosista on mahdollisuus löytää uusia lämpimiä lähteitä.

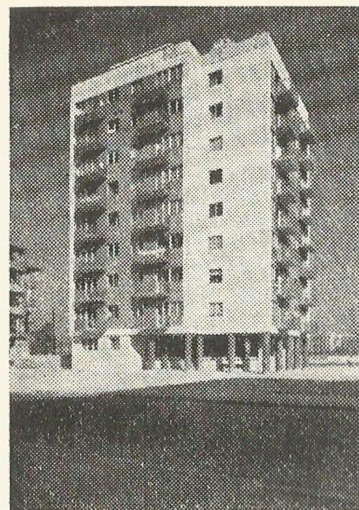
LIIKENNE

Suunnitelman mukaan Csepelin vapaasatamaa laajennetaan, Csepeliin rakennetaan Tonavan si-

Yläkuvassa Unkarin kansallismuseo Budapestissä. Alakuvassa suosittu kesäravintola Budapestin kaupunginpuistossa olevan keinotekoisen järven rannalla.

Vasemmalla sodan jälkeen rakennettuja uusia työläisasuintaloja Budapestissä Tonavan rannalla.

Alhaalla arkkitehdit valmistavat parhaillaan luonnosta kokonaisen uuden kaupunginosan rakentamiseksi Budapestiin.

vuhaaraan uusi satama, samoin Budapestin pohjoisosiin Angyalföldiin ja Ujpestiin rakennetaan uudet satamat. Tulvien torjumiseksi rakennetaan sekä etelään että pohjoiseen padot Tonavan rannoille.

Rautatieliikenteen parantamiseksi yhdistetään tällä hetkellä erillään olevat pohjoinen ja eteläinen rautatieverkosto. Tämän johdosta Budapestin läntinen asema muodostuu ulkomaisen rautatieliikenteen keskukseksi. Vielä käytössä olevat tasoylikäytävät poistetaan.

Kaupungin sisäisen liikenteen kehittämisessä pidetään silmällä sitä, että sen on muodostettava yhtenäinen verkosto. Sisäisen liikenteen rungon tulee muodostamaan maanalainen rautatie. Rakenteilla olevan idästä länteen kulkevan linjan jälkeen seuraa etelästä pohjoiseen kulkeva linja.

TIEVERKOSTO

Yleissuunnitelman mukaan Budapestin tieverkosto ajanmukaistetaan. Szent Endreen johtavan tien mutkat oikaistaan, ja Soroksárin tien ahtaat kohdat levennetään. Koko Tonavan rannasta tehdään huomattava liikenneväylä.

Katuliikenteen parantamiseksi selvennetään nykyistä ympyräkatujen järjestelmää, ja kaupungista ulos säteittäisesti lähtevät kadut rakennetaan niin, että ne arkkitehtoonisesti eroavat muista kaduista.

KESKUSTA

Kaupungin keskustaa suunniteltaessa on jo merkitty tärkeimpien virastojen tulevat paikat. Useimmat tärkeimmät keskusvirastot sijoitetaan vanhaan kuninkaanlinnaan.

Suunnitelman mukaan rakennetaan kaupunkiin kymmenen vuoden kuluessa 90.000 uutta asuntoa, ja suunnitelmassa määritellään myös ne alueet, jotka ovat soveliaimpia asuntojen rakentamiselle.

Tokajin koti

Pohjois-Unkarissa vulkaanista alkuperää olevan Tokajin Nagyhegyn rinteillä kasvaa maailman huomatuin viini. Siellä kypsyy tämä kallis, kullanvärinen nektari, jonka tuoksu ja maku ovat innostaneet sellaisia suuria ajattelijoita, runoilijoita, valtiomiehiä, ruhtinaita ja kansanjohtajia kuin Leonardo, Erasmus, Cromwell, Voltaire, tsaari Pietari Suuri sekä kahta suurta unkarilaista vapaustaistelijaa Rákóczia ja Kossuthia. Heidän ylistämäänsä "tokajia" ei tietenkään tuoteta vain Nagyhegyillä vaan koko Hegyaljan seuduilla. Mutta koska Tokajin Nagyhegy (suomeksi Suurvuori) muodostaa koko Hegyaljan portin, ovat kaikki Hegyaljan jalot viinit saaneet nimensä Tokajin pikkukaupungin mukaan.

"VIINIEN RUHTINAS — RUHTINAIDEN VIINI"

Sammuneiden tulivuorien eteläiset ja kaakkoiset rinteet Tokajin ja Ujhelyn kaupunkien välillä yhteensä 25 kilometrin pituudelta, mikä käsittää tusinan verran pitäjiä, muodostaa "tokajin" kodin. Nykyään täällä viljellään viiniä lähes viidentuhannen hehtaarin alalla, viiniä, jota kansansaduissa kutsutaan "kalliiksi liemeksi" ja jota keskiaikaiset kronikoitsijat nimittivät seuraavasti: "Princeps vinorum, vinum principium", eli "ruhtinaiden viini, viinien ruhtinas".

TURKIN SULTTAANIN, UNKARIN KUNINKAAN JA ERDÉLYIN RUHTINAAN "KOLMEN RAJAN VUORI"

Jo keskiajalla pidettiin ruhtinaallisena lahjana tynnyrillistä tokajia. Harvat tietävät, että kuningas Mátyás Hunyadi (1458—1490) rahoitti loistavan hovinpitonsa, suuret rakennustyönsä ja sotakulunsa huomattavalta osaltaan jo silloin Euroopan markkinoilla tunnetuilla unkarilaisilla viineillä, ennenkaikkea tokajilla, mikä oli kuuluisin kaikista. Turkkilaisvallan aikana Hegyalja oli todellinen "kolmen rajan vuori", sillä sieltä saivat runsaat tulot sekä Turkin sulttaani, Unkarin kuningas että Erdélyin (Transsylvanian) ruhtinas.

Eräs innokkaimmista ja ahkerimmista viininviljelijöistä oli Zsuzsanna Lórántffy, Erdélyin ruhtinaan, vapaustelija György Rákóczi I:n puoliso, joka lähetti Sárospatakissa sijainneesta viinitarhastaan viiniköynnöksiä yhteensä kahteenkymmenen eri maahan. Ulkomaalaiset lahjansaajat eivät tietenkään hyötyneet lahjasta paljoakaan, sillä tämä jalo viiniköynnös kypsyy vain Hegyaljan maaperässä ja ilmastossa, ja kypsyy todelliseksi tokajiksi vain Hegyaljan viinikellareissa. Sen vuoksi useat ulkomaalaiset ruhtinaat yrittivätkin kaikin keinoin ostaa maata tokajin kotimaasta. Tällä tavoin hankki myös Venäjän tsaari itselleen viinitarhan. Tokajissa on vielä tänäkin päivänä jäljellä vanha talo, "jossa asui venäläinen upseeri ja joukkue sotilaita, jotka oli komennettu vartioimaan ja viljelemään tsaarin viinitarhaa".

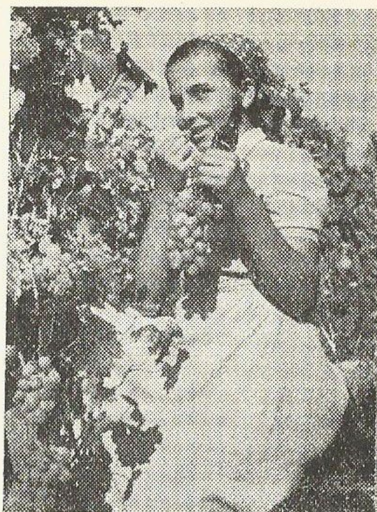
TOKAJI SÄILYTTÄÄ PAREMMUUTENSA

Ne monet vallankumoukselliset liikehtimiset, jotka ovat saaneet alkunsa Hegyaljasta, osoittavat nekin, miten suurta tietoa, työtä, taisteluvalmiutta ja kestävyyttä jaloimman viininviljelyn alueen ihmiset ovat osoittaneet. Hegyaljassa on syntynyt kaksi suurta vapaustaistelun johtajaa Ferenc Rákóczi II ja Kossuth. Hegyaljan viininviljelysalue ei ollut ainoastaan Ferenc Rákóczin synnyinseutu vaan se oli myös eräs hänen vapaustaistelunsa

tärkeimpiä aineellisia tekijöitä. Rákóczi muutti järjestelmällisesti ulkolaiseksi valuutaksi Hegyaljan "juoksevan kullan". Tämä suuri ruhtinas hankki huolellisesti Tokajin viinille uusia markkinoita pohjoisesta: Puolasta aina Ruotsiin ja Siperiaan saakka.

Rákóczin vapaustaistelun kukistumisen jälkeen Habsburgien siirtomaapolitiikka ja sen tullijärjestelmä eristi pohjoiset markkinat suurimmaksi osaksi Hegyaljasta. Viime vuosisadan lopulla taas filokseria niminen kasvitauti tuhosi kolmanneksen Tokajin viinitarhoista.

Ankarimmatkaan iskut eivät kuitenkaan ole voineet hävittää Hegyaljan viininviljelijöiden perinteellistä ammattitaitoa. Vuonna 1900 Pariisissa pidetyssä kansainvälisessä näyttelyssä Tokajin viini vuodelta 1889 voitti ensimmäisen palkinnon valkoviineistä maailman parhaimpana valkoviininä. Ja Tokajin viini on siitä lähtien säilyttänyt ensimmäisen sijansa!

Viininkorjuu Tokajissa.

Unkarin tilastollisen viraston tiedonanto vuoden 1954 kansantaloudellisen suunnitelman täyttämisestä

Kansantalouden kehitystä sekä työtätekevien aineellisen ja kulturellisen aseman muodostumista vuonna 1954 kuvaavat seuraavat luvut:

TEOLLISUUS

Sosialistinen teollisuus täytti vuoden 1954 tuotantosuunnitelmansa 101,4 prosenttisesti.

Eri ministeriöt täyttivät vuosisuunnitelmansa seuraavasti:

Sulattimo- ja koneteollisuuden ministeriö	100,3 %
Hiilikaivosteollisuuden ministeriö	97,5 %
Kemiallisen teollisuuden ja energiantuotannon ministeriö	99,6 %
Kevyen teollisuuden ministeriö	101,9 %
Elintarviketeollisuuden ministeriö	103,8 %
Rakennusasiain ministeriön rakennusyhtiöt	93,2 %
Maatakäsittävän metsänhoitohallinnon teollisuuslaitokset	97,9 %

Sosialistinen teollisuus tuotti vuonna 1954 3,1 % enemmän tuotteita kuin edellisenä vuonna, ja tämän sisällä ministeriöiden alaisuuteen kuuluva teollisuus tuotti 0,3 % enemmän, paikallinen teollisuus 27,4 % enemmän ja pienteollisuuden tuotanto-osuuskunnat 30,2 % enemmän kuin vuonna 1953. Raskaan teollisuuden tuotanto laski 3,1 %, kevyen teollisuuden nousi 9,5 % ja elintarviketeollisuuden tuotanto nousi 12,2 %.

Kuluneen vuoden aikana nousi huomattavasti kulutustarvikkeiden tuotanto. Sosialistinen teollisuus tuotti kulutustarvikkeita 13 % enemmän kuin vuonna 1953. Raskaan teollisuuden tuottamien kulutustarvikkeiden määrä nousi 35,1 %.

Vuoden aikana aloitettiin lukuisten u u s i e n — ennenkaikkea maatalouskoneiden ja kulutustarvikkeiden — tavaroiden tuotanto, kuten esim. erilaisten kultivaattoreiden, kylvökoneiden, pölytyskoneiden ja hyönteismyrkkyruiskujen, oja-aurojen, kotitaloudessa käytettävien jääkaappien, pölynimureiden, nylonista ja perlonista valmistettujen miesten sukkien, uudenlaatuisten säilykkeiden ym. tuotanto.

Vuoden kuluessa aloittivat monet uudet tehtaat toimintansa, mm. sellaiset viisivuotissuunnitelman tärkeät tavoitteet kuin Stalinin rautatehtaan 700 kuutiometrin suurmasuuni ja Szolnokin olkiselluloosatehdas.

Monilla teollisuuden aloilla otettiin käytäntöön kehittyneempiä teknillisiä menetelmiä. Teknillinen kehitys teollisuudessa ei kuitenkaan yleensä ole ollut tyydyttävä. Kahta kolmasosaa suunnitelluista teknillis-organisatoorisista toimenpiteistä ei teollisuus ole suorittanut tarpeellisessa laajuudessa. Erikoisen huomattavaa jälkeenjääneisyyttä on havaittavissa raaka-aineen säästöön tähtäävien toimenpiteiden toteuttamisessa. Sen sijaan energiankäytössä on havaittavissa paranemista. Vuoden viimeisinä kuukausina tapahtui jossakin määrin parantumista tuotannon vauhdin ja tuottavuuden alalla.

SIJOITUKSET JA RAKENNUSTOIMINTA

Vuoden 1954 suunnitelman mukaisesti sijoitusten ja rakennustöiden määrä laski huomattavasti, ja sijoituksien määrä oli 33 % pienempi kuin vuonna 1953. Sen ohella suurempi osa sijoituksista palveli väestön tarpeiden välitöntä tyydyttämistä kuin edellisenä vuonna. Sosiaalisten, kulturellisten ja kunnallisten sijoitusten ja rakennustöiden sekä maataloudellisten sijoitusten osuus nousi, kun taas raskaan teollisuuden, rakennustoiminnan ja liikenteen sijoitusten osuus laski.

Väestön paikallisten rakennustarpeitten tyydyttämiseksi annettiin vuoden kuluessa useita tuhansia elinkeinolupia, ja väestön rakennusainehuolto parani huomattavasti.

Asunnonrakennustoiminta — etupäässä maaseudun yksityisasuntojen rakentaminen — on lisääntynyt. Viime vuonna rakennettiin yhteensä lähes 30.000 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen lisäksi useiden tuhansien asuntojen rakentaminen on käynnissä. Yksityisin varoin ja voimin rakennettiin kaksi kertaa enemmän asuntoja kuin edellisenä vuonna.

MAATALOUS

Maatalous sai viime vuonna huomattavaa apua. Sen saamien sijoitusten summa oli 400 miljoonaa forinttia enemmän kuin vuonna 1953. Epäsuotuisa sää esti kuitenkin suureksi osaksi parempien tuotantosaavutusten saavuttamista. Leipäviljasato oli 22 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna, ohrasato 22,4

ja kaurasato 8,5 prosenttia pienempi. Lisääntyneen peltopinta-alan johdosta nousi maissisato 25.000 tonnilla ja perunasato 260.000 tonnilla.

Vuonna 1954 kehittyi huomattavasti myös viinirypäleen ja hedelmien viljely, sillä viiniköynnöksiä istutettiin viisi kertaa niin paljon kuin edellisenä vuonna ja hedelmäpuita neljä kertaa niin paljon.

Karjanhoidon kehittyminen näkyy ennenkaikkea sikakannan suuressa kasvamisessa. Sikojen määrä olikin viime syksynä 6,8 miljoonaa. Myös hevos- ja lammaskanta sekä erikoisesti siipikarjan määrä ovat nousseet.

Keinotekoista kastelua suoritettiin 20 prosenttia suuremmalla alalla kuin vuonna 1953.

Maatalouden koneellistaminen sujui huomattavasti nopeammin kuin edellisinä vuosina. Maatalous sai mm. 4.556 traktoria, 371 leikkuupuimuria, 950 puimakonetta, 3.130 traktoriauraa, 1.169 traktorikylvökonetta jne.

LIIKENNE

Liikenteen kehittämiseksi valmistui viime vuoden aikana useita teitä ja siltoja, kuten Tshekkoslovakian ja Unkarin yhdistävä Tonavan yli johtava silta Komáromissa sekä Budapestin ja Pécsin välisen kestopäällysteisen tien laaksosillat. Budapestissä aloitettiin liikenne uudella 9 kilometrin pituisella johdinautolinjalla.

VÄKILUKU, TYÖLLISYYDEN JA TULOJEN MUODOSTUMINEN, SOSIAALISET JA KULTTUURISAAVUTUKSET

Syntyneiden lasten luku oli vuonna 1954 noin 16.000 suurempi kuin edellisenä vuonna. Unkarin väkiluku kasvoi 116.000 hengellä ja oli vuoden lopussa 9.750.000.

Koko kansantaloudessa työskentelevien työläisten ja virkailijain luku oli viime vuonna keskimäärin 2.435.000, mikä on 25.000 enemmän kuin edellisenä vuonna. Viime vuonna — kuten ei edellisinäkään vuosina — maassa ei ollut työttömyyttä. Työvoiman puutetta esiintyi rakennustöissä, kaivoksissa ja maataloudessa.

Noin 70 prosenttia kansantulosta käytettiin väestön henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämiseen. Hinnanalennusten johdosta työläisten ja virkailijoiden reaalipalkat nousivat edelliseen vuoteen verraten 15 prosentilla.

Eläkkeensaajien huolto parani vuonna 1954 huomattavasti, sillä vuoden toisella puoliskolla suoritetut järjestelyt nostivat eläkkeensaajien tuloja 25 prosentilla.

Terveydenhoitoverkosto laajeni vuoden kuluessa 4.500 sairaalavuodepaikalla. Neljä uutta sairaalaa aloitti toimintansa.

Vuonna 1954 valmistui 70 uutta lastenseimeä, ja lastenseimipaikkojen määrä lisääntyi 4.900:lla. Valtio antoi synnyttäneille äideille yhteensä 40 miljoonan forintin arvosta ilmaisia pikkulastenvaatteita. Samoin valmistui 30 lastentarhaa käsittäen yhteensä 1.400 paikkaa, 80 kansakoulua käsittäen yhteensä 190 luokkahuonetta sekä 33 kulttuuritaloa 8.000 ihmiselle.

Vuonna 1954 julkaistiin yhteensä 2.750 kirjaa painosmääriltään lähes 20 miljoonaa kappaletta. Uusia elokuvateattereita avattiin 250 — pääasiassa maaseudulla. Elokuvissa kävijöiden lukumäärä oli yhteensä 98 miljoonaa, mikä on 25 miljoonaa enemmän kuin vuonna 1953. Teattereissa kävijöiden luku ylitti viime vuonna 6 miljoonaa.

Etupäässä maaseutuväestön tarpeiden tyydyttämiseksi luovutettiin käyttöön vuoden loppuun mennessä 4.000 aluekirjastoa ja 1.900 alueellista kulttuuritaloa.

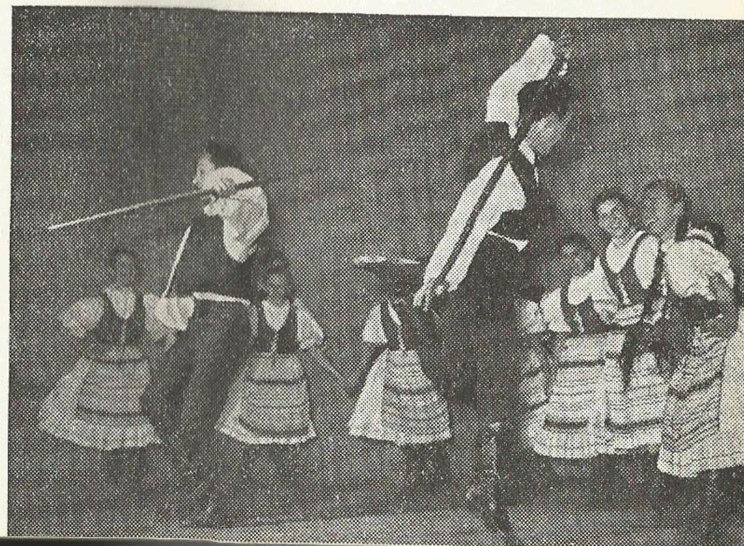
Unkarin valtion kansantanssiyhtye Pariisissa

Joka ilta tuhannet ihmiset katsovat Unkarin Valtion Kansanyhtyeen ohjelmaa. Pariisilainen yleisö on varovaista, melkeinpä epäluuloista, ja on vaikeata saavuttaa sen suosio. Pariisissa ei voi odottaa saavuttavansa helpolla menestystä, oikeastaan jokainen näytös on tavallaan ensi-ilta. Yleisö ei ole kylmän kohteliasta, mutta kylläkin erittäin kiitollista. Agnes Losonczi, yhtyeen apulaisjohtaja luonnehtii tämän yleisön suhtautumista seuraavasti: ”Yhtyeemme ei ole tavannut näin miellyttävää ja asiantuntevaa yleisöä kuin Neuvostoliitossa.”

Katsomo on näytäntöjen aikana aivan hiljaa, ei kuulu hiiskahdustakaan. Katsojat ovat miltei liikkumattomia seuratessaan esityksiä. Tuskin koskaan huomaa ohimenevääkään hymyä heidän kasvoillaan, mutta esitysten jälkeen puhkeaa todellinen suosionosoitusten myrsky. Kättentaputuksia, jalkojen töminää — ja äänekästä närkästystä, ellei erikoista suosiota saavuttaneita esityksiä toisteta!

Pariisilainen yleisö on hyvin vastaanottavaista kansantaiteelle. Se pitää eksoottisista, ihmeellisistä kuvioista ja värileikeistä. Jotakin tällaista se odotti myös Unkarin kansanyhtyeeltä: folkloristisia kuvioita, eksoottista lumousta, valeromantiikkaa. Eksoottisuuden sijasta se sai korkeatasoista taidetta, valeromantiikan sijasta taitcellista realismia. Jo tähänkin asti ovat kansandemokratioista Pariisiin saapuneet yhtyeet osoittaneet pariisilaiselle yleisölle, että kansantaide on paljon enemmän kuin pelkkää eksotismia, kirjavaa ulko-

Yhtye esittämässä ”Keppitanssia”.

Unkarin valtion kansanyhtyeen tanssiryhmän naispuoliset jäsenet esittämässä "Pullotanssia", mikä on saavuttanut valtavan suosion kaikkialla, missä yhtye on esiintynyt.

kuorta. Unkarilaisen kansanyhtyeen esiintyminen Pariisissa poisti sikäläisestä yleisöstä Unkarin kansantaiteeseen liittyneet valeromanttiset harhakuvitelmat.

Pariisilaiset korostivat poikkeuksetta yhtyeen sanonnan yleisinhimillisyyttä. Katsojat syventyvät värien ja muotojen runsauteen, mutta tuntevat samalla todellisen sanonnan, intohimon, leikillisyyden, luovan ihmisen iloisuuden ja myös itsevarmuuden. Kodályn "Mátran kuvia" sai uusia ihailijoita, ja Kodályn ja Bartókin taide yhtyeen esittämänä tuli entistä paremmin länsimaisen yleisön tietoisuuteen. Se, mikä tähän saakka on kuulunut vain taiteellisille herkuttelijoille, alkaa nyt — vaikkakin vielä suhteellisen suppeasti — olla myös joukkojen omaisuutta.

Ihmettelevää ihailua oli havaittavissa myös Ranskan lehdistön selostuksissa ja arvosteluissa. Tämä on sitäkin merkittävämpää, kun monet Pariisin lehdet ennen yhtyeen esiintymistä mainitsivat siitä varsin pahanilkisesti, jopa karkeasti pistelivätkin. Yhtyeen ensi esiintyminen sai kuitenkin ne muuttamaan kantaansa. Vain Le Monde-lehdessä ilmestynyt — varsin typerä — arvostelu

oli negatiivinen, mutta on kuvaavaa pariisilaisten suhtautumiselle, että lehden toimitus oli pakoitettu — tosin loukkaantuneena, mutta kuitenkin olcellisesti — peruuttamaan arvostelunsa.

Ensimmäinen huomattava selostus yhtyeen esiintymisestä ilmestyi l'Humanitéssa, joka kirjoitti: "Koko yhtye ansaitsee kollektiivisen kiitoksen tanssijoista koreografiin ja yksityisistä soittajista orkesterin johtajaan saakka." Myös sellaiset lehdet kuin France Soir, Paris Presse ja Combat antoivat yhtyeelle varauksettoman tunnustuksensa. Esim. France Soirin kirjoitus alkaa seuraavin sanoin: "Unkarilaiset tanssijat saavuttivat valtavan menestyksen esittäessään näyttämöllä hurjia tansseja." Lehti huomauttaa, että yhtye esiintyy kurinalaisen tarkasti, ohjelma ei ole lainkaan monotooninen eikä musiikissa lainkaan keskinkertaisuutta. Myös ne lehdet, jotka ensin pistelivät ja ivailivat, antavat yhtyeelle, vaikkakin happamesti, mutta antavat kuitenkin täyden tunnustuksen.

Huomattavin selostus yhtyeestä ilmestyi Combat-nimisessä lehdessä, jossa samana päivänä kaksikin ihmistä kirjoitti yhtyeen ensi-illasta. Lehti kirjoittaa, että viime vuosisadalla sekoitettiin yhteen unkarilainen musiikki ja mustalaismusiikki. "Tarvittiin sellaisia muusikkoja kuin Kodály ja etenkin Bartók, jotta unkarilaisen musiikin luonne olisi paljastettu." Lehti selostaa edelleen, että juuri Unkarin Valtion Kansanyhtyeen esitys paljastaa unkarilaisen musiikin ja mustalaismusiikin välisen eron. "Ohjelman toinen osa käsittää mustalaistansseja ja mustalaismusiikkia. Siinä tunnemme eron sekä rytmissä että melodiassa vaatetuksesta puhumattakaan." Sen jälkeen lehti kirjoittaa orkesterista ja kuorosta. "Yhtyeen johtajat ovat vallan hyvin käsittäneet, että kun maalla on onni omata kaksi sellaista säveltäjää kuin Kodály ja Bartók, jotka ihailevat kansanlauluja ja saavat niistä innostusta, on tämä seikka otettava huomioon."

Oman viehätyksensä antavat värikkäät, unkarilaiset kansallispuvut, joissa yhtye esiintyy.

Lehti käsittelee myös Imre Csenkin johtaman sekakuoron esiintymistä. ”Se laulaa hyvin tarkasti ja täydellisellä musikaalisuudella ja ansaitsee tulla kuulluksi. Naisäänet ovat kirkkaita ja suloisia. Kodályn kuorolaulut, kuten esimerkiksi ”Mátran kuvia” ja henkevä ”Mustalainen syö juustoa” eivät ole kaukana klassillisesta harmoniasta, kuten Bartókin laulu, joka on uskalletumpi ja hienompi, joka vie meidät autenttisen folkloren alalta mielikuvituksellisen folkloren alalle, mikä on jo kokonaan taiteilijan omaisuutta. Bartók käyttää sellaisia lähteitä, joista vain taiteilija voi ammentaa, kansansa perinteitä.” Lehti mainitsee myös orkesterin. ”Orkesteri tutustuttaa meidät László Gulyásin ja Biharin kansanmusiikintutkimuksiin. Csárdáksen rytmi, viulut ja symbaali, jota soitetaan esimerkillisesti, ovat aito unkarilaisia. Lajos Boros johtaa orkesteria varmoin käsin.”

Kirjoituksen toisessa osassa kirjoittaja huomauttaa tehneensä tarkoituksellisesti eron baletin ja ”tanssivan folkloren” välillä. ”Vaikka tanssiryhmän kahdeksan ohjelmanumeroa ovat ainoastaan folkloren pohjalla, nämä tanssit vastaavat kaikkia vaatimuksia, mitä näyttämöllä voidaan esittää. Ne ovat vaihtelevia ja värikkäitä, ja lahjakas koreografi Miklos Rábai johtaa ne oivallisesti. Nämä tanssit ovat eläviä, ja niille on ominaista hienostunut maku.” Kirjoituksessa korostetaan erikoisesti ”Kállai kettös-in” (Kahden askeleen tanssi) hienoutta ja dynamiikkaa.

”Kuri on niin imeytynyt tanssijoiden veriin, että eri ryhmien täydellisyys näyttää sattumalta, eikä suinkaan keskitetyn kurin aikaansaamalta. Miesten tanssit, kuten esimerkiksi kannustanssi tai kolmihyppy, ovat todella miesten tansseja, joissa tanssijat osoittavat notkeuttaan ja miehekästä voimaansa.”

Yhtye tunnetaan Pariisissa jo erittäin hyvin, ja yhtyeen jäseniä aletaan tuntea henkilökohtaisestikin, kun he liikkuvat kaduilla ja läsnäolollaan kumoavat tarinat ”rautaesiripusta”.

László Rejtö:

Keskustelu József Kovácsin kanssa

Alkutalvesta olin käymässä Mátraházassa. Ilmat olivat lämpimiä, ja lumi oli sulanut, aivan kuin olisi ollut kevät.

Puiden välissä näkyi pari ihmistä, jotka lähestyivät hiljalleen sipsutellen ja väliin pyrähdellen.

— Hei Jóska! Mitä sinä täällä teet? Harjoitteletko salaa?

— Ei päivää ilman harjoittelua!

— Miten olet tänne joutunut ja mitä teet täällä?

— Olemme häämatkalla! Etkö huomaa? — sanoo nauraen József Kovács, Unkarin yleisurheilun ylpeys. — Olen juuri mennyt naimisiin. Vaimoni tulee mukaan jopa harjoittelemaankin.

— Harjoitteletko pitkäänkin?

— No, tämä on vain aamuverryttelyä.

— Onko sinulla aikaa keskustella aamiaisen jälkeen?

— On toki!

☆

Päivällisen jälkeen tapaamme nuorenparin olohuoneesta. Ensiksi keskustelemme rouva Kovácsin kanssa. Mestarijuoksija onkin meille kaikille tutumpi kuin hänen puolisonsa. Rouva Kovács — tyttönimeltään Rózsa Németh — on itsekin urheilija ja saavuttanut kohtalaisen hyviä tuloksia.

— Miten tutustuitte?

— Harjoituksissa — vastaa Jóska Kovács. — Kävin harjoittelemassa samalla kentällä kuin Rózsakin... Siellä tapasimme toisemme.

— Miten harjoittelet täällä Mátralla?

— Tunti—puolitoista kevyttä liikettä, johon kuuluu myös ret-

keilyä ja hiihtoakin, jos vain olisi lunta. Siirtymisvaihe on oikeastaan jo ohi, ja nyt alkaa valmisteleva harjoittelu. Kotona Budapestissä jo aloitin aamuharjoitteluni Kansanpuistossa, ja työn jälkeen iltapäivällä tai illalla käyn toistaiseksi voimistelusalilla.

VUOSITTAIN 9 000 KILOMETRIÄ

— Mitä se merkitsee kilometreissä?

— Toistaiseksi päivittäin 15 kilometriä. Ottaen huomioon, että kesällä ennen suuria kilpailuja lisään harjoittelun päivittäiseen 40 kilometriin, niin keskiarvoksi tulee päivittäin 25 kilometriä.

— Sehän on vuosittain yli 9 000 kilometriä. Pitempi matka kuin täältä Tokioon.

Keskustelu kääntyi viime vuoden tapahtumiin.

— Parhaassa kunnossa olin heinäkuun lopussa, jolloin onnistuin voittamaan Zatopekin. Ellemme olisi "nukkuneet" ensimmäisellä 500 metrillä, olisin rikkonut 29 minuuttia. No, ehkä ensi kesänä... Tämän jälkeen kaksi Pohjolassa suoritettua kilpailua alensivat kuntoani, ja se tuntui vielä Bernin Euroopanmestaruuskilpailuissa.

— Mikä on periaatteesi harjoittelussa?

— Harjoitella paljon, tuntikausia, ja aina kevyesti. Muutoin ei saavuteta tuloksia. Pitkänmatkan juoksulla on omat lakinsa. Kehittyminen tapahtuu sysäyksittäin. Tällaisen sysäyksen aiheutti Nurmi. Hän otti käytäntöön kahdesti päivässä tapahtuvan harjoittelun, maastoharjoittelun sekä koneellisen tasaisuuden periaatteen. Hänen jälkeensä kehittyivät muutkin, saavuttivat parempia tuloksiakin, mutta eivät tuoneet oleellisesti mitään uutta.

ZATOPEKIN UUDISTUS

Nyt on Zatopek aiheuttanut vallankumouksellisen uudistuksen. Hänen harjoittelumenetelmänsä ja kilpailutaktiikkansa ovat aivan uutta. Hän on joka hetki valmis nykäisemään, kiihdyttämään vauhtia, hän toteutti "räjähtävän" juoksun periaatteen. Hänen harjoittelunsa käsittää keveitä pyrähdyksiä kahdestakymmenestä kerrasta neljäänkymmeneen kertaan 400 metriä. Jokaisen hitaasti juostun kierroksen hän täydentää 10—15—20 metrin nopeilla nykäyksillä. 76 sekunnissa juostut kierrokset hän yhtäkkiä vaihtaa nopeisiin 65 sekunnissa juostuihin kierroksiin. Me sanomme tätä "sykinnäksi". Tämän vuoksi häntä ei pystytä kilpailuissa yllättämään. Sen vuoksi hän kykenee koska tahansa äkkiä lisäämään vauhtia niin, että vastustajat menevät sekaisin ja jäävät hänestä.

— Kuka pystyy lyömään Zatopekin?

— 5 000 metrillä hänet on jo monta kertaa voitettu. 10 000 metrillä vain sellainen juoksija pystyy voittamaan hänet, joka pysyy hänen mukanaan viimeiselle 600 metrille saakka ja lopussa on nopeampi kuin hän. Mutta kuka on nopeampi? Zatopekhan tarpeen vaatiessa pystyy juoksemaan sata metriä ajassa 11,4 ja jopa 11,2.

Jóska Kovács ei löydä tarpeeksi sanoja Zatopekin ylistämiseen.

— Hän on jotain aivan erikoista. Ei sen vuoksi, että hän on juossut maailmanennätyksiä, vaan sen vuoksi, että hän jatkuvasti pystyy olemaan maailmanennätyskunnossa. Muut eivät pääse lähellekään hänen keskiarvoaan. Häneltä voidaan odottaa vielä paljon.

5 000 METRIÄ 13.45, 10 000 METRIÄ 28.45

— Ja mitä odotat itseltäsi?

— Ensi kesänä arvelen juoksevani 10 000 metriä alle 29 minuutin ja seuraavana kesänä 28.45 tienoille, ja 5 000 metrillä ehkä 13.45:een.

— Mutta sehän riittää jo kultamitaliin!

— Toivottavasti se riittää hyvään sijoitukseen. Voittaa? ... Luulen, ettei Zatopekin voittajaa löydy nykyisten pitkänmatkan juoksijoiden joukosta, vaan hänen mahdollinen voittajansa löytyy nykyisten 1 500 metrin juoksijoiden joukosta, ehkä Landy tai joku ruotsalainen, joka siirtyy tälle matkalle. Aivan yhtä hyvin voidaan ajatella, että joku nykyisistä 5 000 metrin juoksijoista siirtyy "ylöspäin" ja voittaa 10 000 metriä. Ennenkaikkea Kutsilla on mahdollisuuksia. Kuts on nyt Chatawaytakin nopeampi. Hänellä on loistava fysiikka, hänen liikkeensä ovat irtonaiset ja hänen venyväisyytensä ihmeellinen. Mutta Melbournen 10 000 metrille tulevat mukaan myös englantilaiset, ennenkaikkea Pirie ja Sando.

— Entä omat mahdollisuutesi?

— Arvelen, etten jää paljoakaan Zatopekista hänen ollessaan parhaassa kunnossa, ja olen ainakin muiden joukossa.

Suomi—Unkari Seura toimii

Suomi—Unkari Seuran 5. varsinainen vuosikokous pidettiin 20. 2. 1955. Kokouksen avasi seuran puheenjohtaja, maisteri Ele Alenius. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteamisen jälkeen valittiin vuosikokouksen puheenjohtajaksi Jaakko Kivi ja sihteereiksi Toivo Salonen ja Sulo Ikonen.

Johtokunnan vuosikertomuksen esitteli seuran sihteeri Toivo Salonen. Vuosikertomuksessa mainittiin seuran toiminnasta mm. seuraavaa:

Viime vuosi merkitsi jatkuvaa eteenpäinmenoa seuran toiminnassa. Uusia jäseniä on liittynyt ilman erikoista jäsenhankintaa, ja toiminta on ollut vilkasta.

Kuluneen vuoden aikana vieraili maassamme lukuisia unkarilaisia, joista mainittakoon mm. mestariuimari Valéria Gyenge sekä Unkarin Dem. Naisliiton sihteeri Edit Erdei, tri Péter Hajdú, professori György Lakó. ministeri György Non, useita urheilujoukkueita sekä Unkarin näyttely unkarilaisine henkilökuntineen. Marraskuun lopussa saapui maahamme Unkarin uusi lähettiläs József Szipka.

Myös runsaasti suomalaisia on vieraillut Unkarissa, mm. useita urheilujoukkueita, 5-jäseninen sanomalehtimiesvaltuuskunta, 5-jäseninen ammattiyhdistysvaltuuskunta, 4-jäseninen nuorisovaltuuskunta sekä Unkarin Tiedeakatemian kutsumana seuramme johtokunnan jäsen professori Erkki Itkonen.

Seura on myös pyrkinyt kehittämään turistimatkailua Unkariin, ja ensi kesänä järjestetään ryhmävierailuja veljesmaahamme.

Seuran alaosastojen toiminta Tampereella, Turussa, Kemissä ja Lahdessa on ollut erittäin vilkasta, lukuunottamatta Lahden osastoa, jonka toiminta on ollut heikompaa.

Kuluneen toimintakauden aikana seura ja sen alaosastot ovat järjestäneet yhteensä 47 ohjelmallista juhlaa, jäseniltaa, retkeilyä, kokous- ja neuvottelutilaisuutta, joissa on ollut yleisöä yhteensä 8 736 henkilöä. Erikoisesti kannattaa mainita Kemin osaston järjestämä kahvikonsertti Murolan parantolassa sekä osaston orkesterin ensimmäinen varsinainen konsertti Kemin Pirtissä 28. 4. 1954. Tampereen osaston ohjelmaryhmä, Kaleva-yhtye, on esiintynyt hyvällä menestyksellä osastonsa ja muiden järjestöjen tilaisuuksissa. Raittiusyhdistys Koiton tanssiryhmä sekä eräät muut tanssiryhmät ovat esittäneet unkarilaisia kansantansseja koti- ja ulkomailla 25 eri tilaisuudessa 12 600 katsojalle. Esiintymispukunsa ryhmät ovat saaneet seuraltamme. Unkarilaisia käsityö- ja keramiikkanäyttelyjä on ollut 47, ja niissä kävi yleisöä yhteensä 8 736. Lisäksi on järjestetty 26 varsinaista elokuvanäytäntöä, joissa on ollut yleisöä 11 333, 629 kaitafilmiesitystä, joissa on ollut yleisöä 54 503 sekä 52 rainaesitystä ja esitelmätilaisuutta, joissa oli yleisöä 1 995.

Kuluneen toimintavuoden päättyessä oli jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenten luku 1 078.

Lyhyen keskustelun jälkeen vuosikokous hyväksyi seuran toiminta- ja tilikertomukset ja myönsi asianomaisille tili- ja vastuuvapauden. Seuran jäsenmaksu päätettiin pitää entisen suuruisena, siis 200 markkaa vuodessa.

Kokouksen puheenjohtajan esityksestä valittiin seuran puheenjohtajaksi yksimielisesti edelleen maisteri Ele Alenius. Johtokuntaan valittiin

seuraavat henkilöt: toimittaja Arthur Rönnqvist, johtaja Lajos Kovács, sihteeri Edvin Salonen, osastosihteeri Matti Hyrske, tohtori Väinö Kaukonen, professori Erkki Itkonen, huoltovirkailija Inkeri Aarika, toimittaja Olavi Metsistö, luottamusmies William Keskinen, mainosmies Frans Hänninen, sihteeri Toivo Salonen, kuvanveistäjä Gunnar Uotila, fil. maisteri Erkki Ala-Könni, toimittaja Heikki Ilvesviita, vakuutusvirkailija Sulo Ikonen, sihteeri Betty Peltonen ja rouva Helvi Meltti.

SEURAN TOIMINTASUUNNITELMA v. 1955

Suunnitelman esitti seuran sihteeri Toivo Salonen, lausuen mm. seuraavaa:

— Aikaisempina vuosina jäsenistön keskuudessa suoritettava työ on rajoittunut pääasiassa jäsenjuhlien, illanviettojen, retkeilyjen, elokuvanäytäntöjen, näyttelyjen, kokousten ym. vastaavien tilaisuuksien järjestämiseen. Mutta jo alunperin havaittiin, ettei tällainen toiminta yksinään riitä, eikä se vastaa jäsenistön toiveita eikä harrastuksia. Mahdollisuudet tämän puutteen poistamiseksi olivat kuitenkin varsin vähäiset. Suurimpana vaikeutena oli ennenkaikkea kunnollisen toimintahuoneiston puute. Kun tämä puute viime elokuussa saatiin poistetuksi, on luonnollista, että toiminnassamme pyritään entistä enemmän ottamaan huomioon jäsenistön tarpeet.

Tässä mielessä onkin seurassa jo aloitettu 1) unkarin kielen opiskelu, 2) perustettu laulukuoro, 3) perustettu kansantanssiryhmä ja 4) järjestetty kokouksia ja kerhotilaisuuksia jäsenistölle. Tätä toimintaa tullaan mahdollisuuksien mukaan laajentamaan.

Toinen huomattava lisäys seuran toiminnassa on Unkariin tehtävien turistimatkojen järjestäminen. Tämä on omiaan lisäämään jäsenistössä mielenkiintoa ja harrastusta seuran työtä ja pyrkimyksiä kohtaan.

Taloudellisesti seuran toiminta on tähän saakka ollut pääasiassa jäsenmaksujen ja lahjoitusten varassa. Tällä tavoin hankittujen varojen puitteissa ei kuitenkaan voida toimintaa pitempään jatkaa, vaan seuran on pystyttävä rahoittamaan menonsa uusien menetelmien avulla. Sen vuoksi kuluvan vuoden aikana järjestetäänkin useita unkarilaisten käsitöiden ja keramiikan näyttelyjä ja niiden yhteyteen myyjäisiä, joiden avulla toivomme saatavan seuralle varoja. Eräiden muiden vastaavanlaisten järjestöjen kanssa on tarkoitus järjestää arpajaiset. Toivomme myös saavamme valtiolta tukea seuramme työn edistämiseksi. Toivomme jäsenistön aktiivista mukanaoloa näissä pyrkimyksissä.

Uusi, mielenkiintoinen toimintamuoto on Unkarin radion suomenkielisten lähetysten kuuntelu sekä radion kautta tapahtuva kirjeenvaihto- ja haastattelutoiminta.

Lyhyen keskustelun jälkeen kokous hyväksyi seuran toimintasuunnitelman edelläesitettyjen näkökohtien mukaisesti.

Lopuksi vuosikokous hyväksyi yksimielisesti eräitä muutoksia seuran sääntöihin, ja samalla johtokunta velvoitettiin tarkistamaan säännöt ja tekemään seuran kokoukselle mahdollisesti tarvittavat sääntömuutosesitykset.

Unkarilaisen tiedemiehen tervehdys

Kulttuurivaihtotoimikunnan järjestämään Kalevala-juhlaan saapui kaksi unkarilaista vierasta, suomalais-ugrilaisten kielten professorit István Papp ja Béla Kálmán. Suomi—Unkari Seura järjesti heidän kunniakseen illanvieton, jossa professori István Papp selosti tavattoman mielenkiintoisesti Unkarin tiedemiesten asemaa. Professori Pappin selostus oli kokonaisuudessaan seuraava:

Hyvät naiset ja herrat!

Puolitoista vuotta sitten kävi Debrecenissä ensimmäisenä suomalaisena tiedemiehenä toisen maailmansodan jälkeen tohtori Kaukonen. Hän piti esitelmän yliopistossamme, ja sanoi julki toivomuksenaan, että siitä lähtien olosuhteet tulisivat yhä paranemaan ja kanssakäyminen sekä yhteistyö suomalaisten ja unkarilaisten tiedemiesten välillä tulisi yhä vilkastumaan. Sama toivo ja horjumaton usko eli meissäkin. Ja kuitenkin oli meille suuri yllätys, kun tämä sisäisin ajatuksemme ja unelmamme yhtäkkiä toteutui, ja me olemme saaneet matkustaa kauniiseen Suomen maahan ja uudistaa ne rakkauden ja arvonannon siteet, jotka jo alkoivat katketa tiettyjen huhujen ja vääristelyjen vuoksi.

Oleskellessamme nyt uudestaan Suomessa vuosikausien ja vuosikymmenien jälkeen, on meiltä jo useamman kerran kysytty parhaitten ystäviemmekin taholta, onko perää siinä melko yleisesti vallitsevassa käsityksessä, että tiedemiehille asetettaisiin rajoituksia poliittisesti ja maailmankatsomuksenkin alalla, ja että sivistyksen ja tieteiden taso olisi näiden rajoitusten vaikutuksesta suuresti alentunut. Minä vastasin tähän kysymykseen ja voin nytkin sen toistaa: sellaisissa huhuissa on paljon liioittelua ja pahantahtoista vääristelyä. Nykypäivien unkarilaisten tiedemiesten keskuudessa on kyllä etualalla pyrkimys lähestyä tieteen probleemeja marxilaisesta näkökulmasta ja käyttää hyväksi kaikissa luonnon ja yhteiskuntaelämän ilmiöiden selvittelyissä dialektisen materialismin periaatteita. Sen vuoksi harrastetaankin unkarilaisten tiedemiesten keskuudessa ideologisia kysymyksiä. Se johtuu siitä, että on tullut yleiseksi sellainen käsitys, ettei tiedekään voi millään tavalla pysyä puolueettomana suurissa poliittisissa ja yhteiskunnallisissa kysymyksissä: edistyksen tai taantumuksen, rauhan tai sodan valinnassa. Tässä suhteessa onkin unkarilaisten tiedemiesten keskuudessa kehittynyt aivan yleiseksi kannanotoksi näihin pääkysymyksiin nähden, että ollaan yhteiskunnallisen ja sivistyksellisen rakentamisen sekä rauhallisen työn ja kaupallisen sekä sivistyksellisen kansainvälisen yhteistoiminnan kannalla.

Muuten ei mitään rajoituksia meillä ole: edistyminen ja rauha ovat meidän kaikkien sydäntä lähellä. Melko suuri on niidenkin miesten lukumäärä, jotka ovat liittyneet kommunistisen puolueen jäseniksi, mutta puolueen ulkopuolelle jääneet henkilöt eivät kärsi poliittisesta puolueettomuudestaan lainkaan. Eikä ole mikään sattuma sekään, että minä, joka en ole puolueen jäsen, sain tulla tänne suuresti ihailemani Suomen kansan kotimaahan ja tuoda teille kaikille suomalaisille Unkarin tieteen ja Unkarin kansan ja erittäinkin Unkarin nuorison sydämelliset terveiset.

Emme voi unohtaa sitä, että olemme sukulaiskansoja, jotka yhtäläinen kieli, yhteinen pyrkimys sitoo yhteen, ja että meidän on yhteisvoimin toimittava vapauden, yleisinhimillisten arvojen, sivistyksen ja maailmanrauhan puolesta.

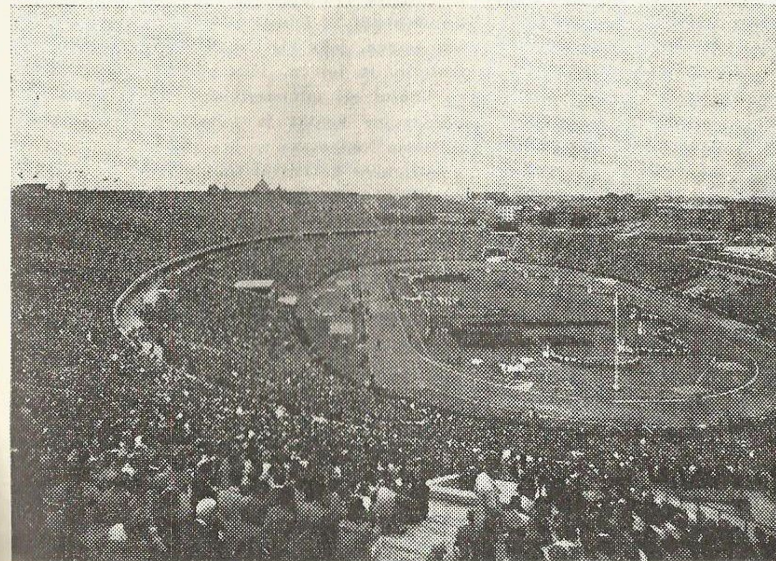
Eläköön Suomen ja Unkarin kansojen ystävyys ja edistyköön edelleenkin rauhallinen kanssakäymisemme!

UNKARIN URHEILU 10 VUODEN AIKANA

Noin kymmenen vuotta sitten Budapest vapautui täysin fasistisesta orjuudesta. Kymmenen vuotta ei suhteellisesti ole pitkä aika, mutta näiden vuosien aikana Unkarin pääkaupungin kasvot ovat muuttuneet miltei tuntemattomiksi. Budapest on muuttunut kansantasavaltaisen maan sydämeksi, Tämä on nähtävissä kaikilla aloilla, niin myös urheilussa.

Budapestin urheilulla oli jo ennen vapautusta puolivuosisatainen menestysrikas historia, ja monet unkarilaiset uimarit, voimistelijat, painijat, nyrkkeilijät ja jalkapalloilijat olivat maailmankuuluja. Vapautukseen saakka nämä saavutukset riippuivat kuitenkin urheilijoiden luontaisen lahjakkuuden ohella sattumasta, niillä ei ollut vankkaa perustaa. Urheilujohtajat ja valmentajat vain odottivat, ilmestyykö oppikoulujen voimistelusaleista tai rakentamattomilta tonteilta jokin uusi lupaava urheilija. Unkarin urheilu ei siihen aikaan nojautunut laajoihin joukkoihin, eikä keinotekoisesti kehitetyllä kilpaurheilulla ollut edistyksellistä sisältöä.

Ylioppilaiden maailmanmestaruuskilpailujen avajaiset viime kesänä Budapestin Kansanstadionilla.

Tunnettu unkarilainen viisiottelija Gábor Benedek.

Ennen vuotta 1945 saattoi urheilun iloista Unkarissa nauttia vain pieni osa väestöstä, "korkeampien luokkien" lapset. Harvoilla työläisurheiluseuroilla ei ollut tarpeellisia välineitä, eikä työläisten elintasokaan tehnyt heille mahdolliseksi säännöllistä urheilua. Liikemieshenki löi leimansa urheiluun. Budapestin kahdesta parhaasta urheilukentästä toinen, joka sijaitsi Margit-saaren ihmeen kauniissa puistossa, kuului aatelistolle, ja toinen, joka sijaitsi ennen Széna-torilla ja sittemmin Pasarétissa, kuului eri ministeriöiden huomattavimmille virkamiehille. Pienempien urheiluseurojen kentät ja laitokset olivat laiminlyötyjä ja jopa terveydelle vaarallisessa kunnossa.

Sodan viimeisessä vaiheessa fasistijoukot hävittivät kaikki urheilukentät, ja yhdessä tehtaiden koneiden ja maatalouden karjan kanssa ryöstivät myös voimistelusalien välineet. Ja vaikka samaan aikaan oli jälleenrakennettava hävitetyt asunnot, tehtaat jne. oli Unkarin kansalla voimaa kunnostaa myös urheilulaitokset ja varustaa ne ajanmukaisin varustein. Miten paljon uhrautuvaisuutta ja vapaudessa kukoistavaa luovaa, uutta elämää kohti pyrkivää tahtoa tarvittiinkaan silloin! Millaista pitkän ajan tukahdettuna olleen urheiluhalun täyttymistä osoittikaan silloin vapaaehtoisesti suoritettu talkootyö! Kun ennen sotaa Budapestissä oli yhteensä 200 urheilukenttää ja laitosta, on niitä nyt lähes tuhat, niiden joukossa eräs Euroopan suurimpia, kauneimpia ja ajanmukaisimpia urheilulaitoksia, Kansanstadion!

Vapautumisesta lähtien Unkarin urheilu on kehittynyt huomattavasti saavuttaen huippukohtansa Helsingin olympialaisissa.

On selvää, että nämä tulokset on voitu saavuttaa vain vetämällä mukaan urheiluun laajat kansanjoukot. Kun vuonna 1939, viimeisenä rauhanvuonna ennen vapautumista, koko Unkarissa oli tuskin 50 000 rekisteröityä urheilijaa,

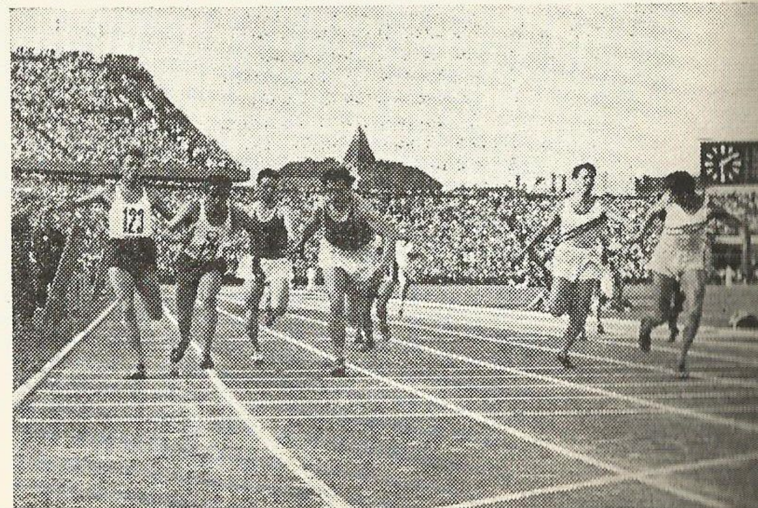
niin nyt yksistään Budapestissä heidän lukunsa on yli 100 000. "Valmis työhön ja taisteluun"-liikkeen aloittamisen jälkeen Budapestissä on 586 000 ihmistä suorittanut erilaisten urheilumerkkien vaatimukset. Mutta rekisteröityjen urheilijoiden lisäksi on lähes neljännesmiljoona nuorta ja täysikasvuista ihmistä päässyt osalliseksi urheilun riemuista, ja heitä varten on varattu tarpeelliset urheilukentät ja -välineet. On korjattu myös huomattavasti tilannetta kapitalistisen järjestelmän laiminlyömissä esikaupungeissa.

Mutta menestyksiä ei ole saavutettu ainoastaan urheiluun osallistuvien luvun lisääntymisessä, urheilulaitosten ja -välineiden määrällisessä ja laadullisessa lisääntymisessä, vaan myös urheilijoiden ja urheiluvalmentajien koulutuksessa. Vain kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana on 240 kurssilla koulutettu 4 672 urheilujohtajaa, valmentajaa ja erotuomaria, ja annettu jo toimiville lisäkoulutusta. Kapitalistisessa yhteiskunnassa niin sanotut mesenaatit olivat tietämättömiä ruumiinkulttuurista, ja he etsivät ja löysivät urheilusta vain omaa, aineellista etuaan sekä yhteiskunnallisia asemia. Sen vuoksi he näennäisesti "tukivat" urheilua. Mutta kun kilpailijoiden kyvyt heikkenivät, he yksinkertaisesti heittivät heidät syrjään kuin käytetyn esineen. "Vanhentuneet" urheilijat olivat yhteiskunnan kannalta "menneitä miehiä" ja he joutuivat yhteiskunnan rikkatunkiolle.

Nykyään urheilijoiden tehtäväksi asetetaan se, että he myös työssään ja elämänsä kaikilla aloilla pystyvät hyviin saavutuksiin, eivätkä kehitä kilpailuhenkeä vain kilpakentillä, vaan myös omassa ammatissaan ja pyrkivät myös siellä voittamaan.

Budapestin vapautumisen kymmenes vuosipäivä ei ole mikään muodollinen päivämäärä, vaan Unkarin työtätekevä kansa ja heidän joukossaan urheilijat voivat olla ylpeitä saavutuksistaan näiden kymmenen vuoden aikana.

Ensimmäinen vaihto ylioppilaiden maailmanmestaruuskilpailujen 4 x 100 metrin viestissä. Vasemmalla Puolan, keskellä Saksan ja oikealla Unkarin joukkue.

Uutisia Unkarin urheilusta

Unkarissa saavuttaa yhä suurempaa suosiota judo (jiu-jitsu), jota harjoitetaan kilpaurheilunakin. Rekisteröityjen kilpailijoiden luku kasvaa jatkuvasti. Viime vuoden joulukuussa pidettiin valmennuskurssitkin judossa, ja loppututkinnon näillä kursseilla suoritti 24 urheilijaa. Monien maaseutukaupunkien urheiluseuroissa on perustettu judojaostot, kuten esim. Miskolcissa, Tatabányassa, Békéscsabassa jne. Budapestissä on jo monissa urheiluseuroissa judojaostoja, ja teollisuusoppilaiden keskuudessa tämä urheilunala saavuttaa yhä laajempaa suosiota.

Vuonna 1954 Unkarin urheilijat osallistuivat 10 maailmanmestaruuskilpailuun, nimittäin pöytätenniksessä, painissa, melonnassa, käsipallossa, jalkapallossa, viisiottelussa, shakissa, hiihdossa, voimistelussa ja miekkailussa, voittaen yhteensä 14 maailmanmestaruutta. Maailmanmestaruudet jakaantuivat eri urheilunalojen kesken seuraavasti: melonta 6, miekkailu 4 (näistä yksi nuorten maailmanmestaruus), voimistelu 2, viisiottelu 1 ja pöytätennis 1.

Viime vuonna saavutettiin 27 uutta miesten ja 8 uutta naisten maailmanennätystä. Näistä unkarilaiset urheilijat saavuttivat 5 miesten ja 2 naisten ennätystä.

Unkarin naisuimarit olivat viime vuonna maailmantilaston kärjessä. Lukuunottamatta 100 metrin selkäuintia on joka lajissa kolmen parhaan joukossa unkarilainen.

100 m vapaauinnissa on ensimmäisenä Kató Szöke (1.05,4), toisena Judit Temes (1.05,6) ja seitsemäntenä Valéria Gyenge (1.06,7).

400 metrin vapaauinnissa on ensimmäinen Agota Sebö (5.14,4) ja Valéria Gyenge neljäntenä (5.14,8).

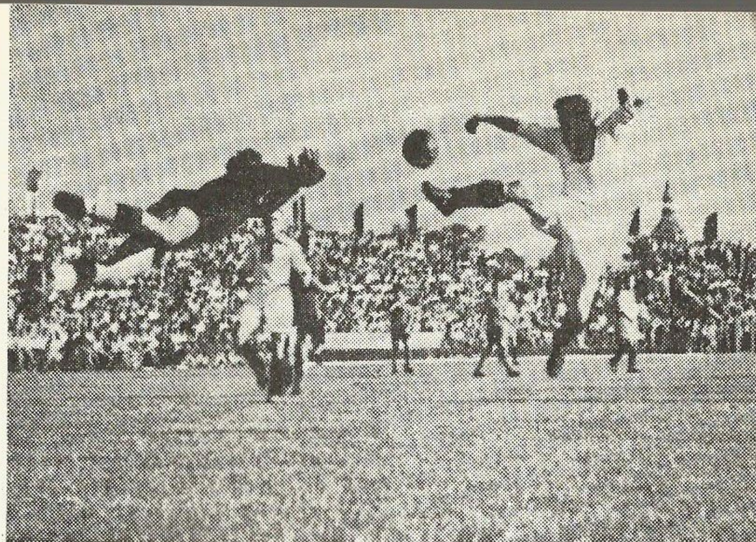
200 metrin rintauinnissa on ensimmäinen Klára Killerman ajalla 2.54,0.

Unkarin jalkapallomaajoukkueella on tänä vuonna erittäin tiukka ohjelma, sillä heillä on tiedossaan seuraavat maaottelut:

huhtikuun 24. Wienissä Itävaltaa vastaan
toukokuun 8. Oslossa Norjaa vastaan
„ 11. Tukholmassa Ruotsia vastaan
„ 15. Kööpenhaminassa Tanskaa vastaan
„ 19. Helsingissä Suomea vastaan
Kesäkuussa Budapestissä Skotlantia vastaan
Syyskuussa Sveitsissä Sveitsiä vastaan
Syyskuussa Budapestissä Neuvostoliittoa vastaan
Lokakuun 2. Prahassa Tshekkoslovakiaa vastaan
Jonakin lokakuun sunnuntaina Budapestissä Itävaltaa vastaan
Marraskuun 13. Budapestissä Ruotsia vastaan
„ 20. „ Italiaa vastaan.

Itävaltaa, Neuvostoliittoa ja Tshekkoslovakiaa vastaan pelaavat sekä A- että B-joukkueet.

Jännittävä hetki Puolan ja Unkarin rautatieläisten maaottelusta, jonka Unkari voitti 3—0.

Budapestin Keisarikylpylän 50 metrin altaan katsomo kärsi sodassa suuria vaurioita ja tuli suurimmalta osaltaan käyttökelvottomaksi. Nyt tämä katsomo uusitaan täydellisesti, ja uuden katsomon odotetaan valmistuvan huhtikuun 4. päivään mennessä.

Vuoden 1954 uinnin maailmantilastossa on 9 unkarilaista miesuimaria.

100 metrin vapaauinnissa Nyeki saavutti ajan 57,4 ollen neljäntenä, ja Kádas 58,0 ollen kymmenentenä.

400 metrin vapaauinnissa oli paras Csordás ajalla 4.38,8 ja Nyeki kolmas ajalla 4.39,5.

1500 metrin vapaauinnissa Csordás oli kolmas ajalla 18.51,6.

100 metrin selkäuinnissa Magyar oli toinen ajalla 1.05,3.

200 metrin perhosuinnissa Tumpek oli toinen ajalla 2.30,6, Fejér viides ajalla 2.35,1 ja Ats yhdeksäs ajalla 2.37,8.

Viime vuoden Unkarin jalkapallon mestaruussarjassa ampui eniten maaleja Kocsis, nimittäin 34. Toisena oli Puskás 20, kolmantena, neljäntenä ja viidentenä olivat 18 maalilla Hidegkuti, Palotás ja Sándor.

Budapestin Kansanstadionia laajennetaan tänä vuonna. Katsomoa laajennetaan ja rakennetaan erilaisia harjoituskenttiä, ja sen lisäksi rakennetaan pääkatsomon eteen koripallo-, lentopallo- ja tenniskentät. Työt on jo aloitettu. Suunnitelmien mukaan täällä järjestetään miesten koripallon Euroopan mestaruuskilpailut sekä mahdollisesti myös tenniksen Davis Cup.

LYHYESTI UNKARISTA

TEKSTIILITEOLLISUUDEN KOJEIDEN NÄYTTELY BUDAPESTISSÄ

Ennen sotaa käytettiin Unkarissa tekstiiliteollisuuden työn auttamiseksi vain hyvin vähän kojeita. Puuvillateollisuudessa tunnettiin tosin eroittelukone, mutta muuten, kuten kuituteollisuudessa (pellava ja hamppu) määriteltiin raaka-aineen, puolivalmisteiden ja valmiiden tavaroiden ominaisuudet miltei yksinomaan käsin koskettelemalla niin sanottua empiiristä menetelmää käyttäen.

UUSI TIETEELLINEN INSTITUUTTI PERUSTETAAN

Neljä vuotta sitten perustettiin tekstiiliteollisuuden tutkimusinstituutti, jonka erääksi päätehtäväksi tuli suunnitella ja saattaa käyttöön tekstiiliteollisuudessa uusia kojeita. Näiden vuosien aikana onkin suunniteltu ja saatettu käyttöön 108 itsesuunniteltua kojetta, jotka tutkivat aineen, toteavat sen laadun, valvovat tuotantoa ja toteavat valmiiden tavaroiden kestävyyden. Tutkimusinstituutti on järjestänyt tekstiiliteollisuuden eri haaroja varten laboratorioyksikköjä, niin että tekstiiliteollisuuden työtä voidaan jo nykyään auttaa 200—220 erilaisella kojeella, jotta se voisi paremmin käyttää hyväkseen raaka-ainetta, kohottaa tuottavuutta ja valvoa tuotantoa.

Szegedin tekstiilikombinaatin kehräämön stahanovilainen työntekijä Erzsébet Simon. Szegedin tekstiilikombinaatti on Unkarin suurimpia tehdaslaitoksia, ja sen kaikki koneet on tuotu Neuvostoliitosta.

KOJEIDEN NÄYTTELY

Tekstiiliteollisuuden tutkimusinstituutti järjesti viime vuoden syyskuun lopulla Budapestissä näyttelyn uusista kojeista. 220 näytteillä olleen kojeen valmistuksessa on käytetty myös sähköopin, optiikan ja aerodynamiikan periaatteita. Aerodynamiikkaa käytetään esimerkiksi siemenpuuvillan likaantumista tutkivissa ja villan hienouslukua määrittelevissä kojeissa. Tekstiiliteollisuuden tutkimukset on automatisoitu, ja eräissä tapauksissa on tutkimusten aika supistunut tunneista minuutteihin ja samalla on tutkimusten tarkkuus parantunut.

HUOMATTAVIMMAT KOJEET

Näytteille asetettujen kojeiden joukossa monet ovat myös kansainvälisesti merkittäviä. Esimerkiksi instituutin kankaankulutuskone merkitsee kansainvälisestikin suurta edistysaskelta. Uudet kulutuskojeet esittävät kulumisen graafillisesti ja siten tekevät mahdolliseksi tarkan arvion. Puuvillan luokittelu on tähän asti suoritettu käsin mittaamalla, mutta näyttelyssä esitetty puuvillanluokittelija on automatisoinut tämän vaiheen. Uutuuksiin kuuluu myös kutomakoneissa ketjurihman jännityssuhteen mittaaja.

Näytteillä olleista koneista ovat merkittävimpiä automaattinen puuvillankuidun pituuden määrittelijä, sekä elektroonisesti toimiva koje, joka merkitsee diagrammoihin kuidun lujuuden ja venyväisyyden. Unkarin tekstiiliteollisuutta on vienyt eteenpäin ilmavirran avulla toimiva puuvillan likaantumista tutkiva koje, sekä eräs elektroonisesti toimiva koje, joka määrittelee raaka-aineen kosteusprosentin.

TUTKIMUSTA SUORITTAVAT TYÖNTEKIJÄT

Tekstiiliteollisuuden tutkimusinstituutissa on yli 50 tutkijaa suunnittelemassa uusia, ajanmukaisia kojeita sekä huolehtimassa niiden käyttöön saattamisesta. Näiden joukosta on herättänyt huomiota insinöörien Tibor Tihanyin, József Horváthin, János Géczyn ja Ferenc Izmayn työ. Näyttelyaineiston "spiritus rector" on instituutin johtaja, Kossuth-palkinnolla palkittu insinööri Pál Földes, joka on tunnettu kangasspesialisti, ja luennoi kangasteoriasta myös Unkarin yliopistoissa.

NÄYTTELYN MENESTYS

Näyttelyä ovat käyneet katsomassa monet Unkarissa oleskelevat ulkomaalaiset teollisuus- ja kauppaihmiset, jotka ovat antaneet näyttelystä myönteisiä lausuntoja.

Näyttelyaineisto oli näytteillä marraskuussa Moskovassa, ja myöhemmin se kuljetetaan Pekingiin.

UNKARIN RAUHANKONGRESSI

Budapestissä pidettiin helmikuun 26—27 päivänä Unkarin neljäs rauhankongressi, johon osallistui 12 maan rauhanjärjestön edustajia. Kongressi pidettiin Budapestin urheiluhallissa, ja siihen osallistui kaksituhatta unkarilaista rauhanpuolustajaa.

Ulkolaiset vieraat olivat seuraavat: Saksan Liittotasavallan parlamentin jäsen Erwin Eckert, Berliinin Humboldt-yliopiston fysikaalisen instituutin professori Robert Havemann, kansainvälisellä Stalinin rauhanpalkinnolla palkittu turkkilainen runoilija Nazim Hikmet, turkkilainen sanomalehtimies Zekeria Certel, Tshekkoslovakiasta Josef Lukacevic. Romaniasta runoilijatar Maria Banus, Bulgariasta taloustieteen professori Ivanov Karol Telbizov, Koreasta Kim Gi Su, Itävallasta insinööri Ferdinand Schattauer ja Rosalie Bily, Kreikasta kirurgian professori Petros Kokkalis, Persiasta Iradzh Eskandari ja Amerikasta sanomalehtimies Stetson Kennedy.

Rauhankongressissa olivat edustettuina Unkarin kansan kaikki kerrokset, eri kansalais- ja joukkojärjestöt, kirkkokunnat sekä poliittisen, talous- ja kulttuurielämän eri alat.

Kongressissa käsiteltiin tähän asti suoritettua työtä sekä päätettiin rauhanliikkeen tulevista tehtävistä ja valittiin Maatakäsittävän rauhanneuvoston jäsenet.

Kongressi esitti myös vetoomuksen Unkarin kansalle. Vetoomuksessa palautetaan mieliin toisen maailmansodan kauhut, joiden tuloksena 50 miljoonaa ihmistä menetti henkensä, niiden joukossa puoli miljoonaa unkarilaista, jotka tuhoutuivat Saksan fasistien sytyttämän sodan johdosta. Vetoomuksessa sanotaan, ettei saa unohtaa Japaniin pudotettujen atomipommien aiheuttamaa hirvittävää tuhoa, ja vedotaan kaikkiin unkarilaisiin, että he taistelisivat uuden maailmansodan uhkaa vastaan ihmiskunnan rauhallisen elämän ja tulevaisuuden puolesta. Vetoomuksen lopussa kiinnitetään huomio siihen, että Unkarin kansan edustajat osallistuvat toukokuun 22 päivänä Helsingissä alkavaan Maailman rauhankongressiin, johon he tuovat Unkarin kansan allekirjoitukset todisteena siitä, ettei Unkarin kansa hyväksy koskaan sitä, että Saksan imperialismi uudelleen syöksisi sotaan Euroopan, ja että Unkarin kansa vaatii atomiasevarastojen tuhoamista sekä atomiaseiden tuotannon viipymätöntä lopettamista.

